

Lietuvos vaizdavimas Vengrijos internetinėje spaudoje 2022–2024 metų Europos saugumo aplinkos kontekste

Šarūnas Rinkevičius

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

El. paštas sarunas.rinkevicius@lka.lt

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2788-7188>

Santrauka. Šiame straipsnyje analizuojamas Lietuvos vaizdavimas penkiuose lankomiausiuose Vengrijos naujienų portaluose (*Index, Telex, Portfolio*, 24, 444) nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. dabartinės Europos saugumo aplinkos kontekste. Straipsnyje aiškinamasi, kokiuose teminiuose kontekstuose minima Lietuva naujienų portaluose vengrų kalba tiriamuoju laikotarpiu siekiant įvertinti Lietuvos nacionalinio saugumo ir kitų aktualijų dabartinės Europos saugumo aplinkos sąlygomis vaizdavimą Vengrijos internetinėje spaudoje. Tyrimas atskleidė, kad įvairūs naujienų portalai vengrų kalba reguliariai pateikė naujienų apie Lietuvą, o šias naujienas galima padalinti į dvi dalis: su Rusijos karu prieš Ukrainą ir Europos saugumo aktualijomis susijusios *saugumo* srities ir visos *kitos* naujienos. Paminėtina, kad tirtuose Vengrijos naujienų portaluose pagrindinis Lietuvą reprezentuojantis teminis elementas tiriamuoju laikotarpiu buvo su Rusijos karu prieš Ukrainą ir Europos saugumo situacija susijusios naujienos, tačiau taip pat buvo daug *kitų* naujienų su kontekstinėmis nuorodomis į Lietuvą. Paminėtina, kad didžioji naujienų dalis buvo trumpi informaciniai pranešimai be platesnio komentaro apie Lietuvą, tačiau taip pat pažymėtina, kad Lietuva visą tiriamąjį laikotarpį buvo reguliariai minima Vengrijos internetinėje spaudoje reaguojant į įvairias aktualijas ir transliuojant žinią apie Lietuvai aktualius klausimus lankomiausiuose naujienų portaluose vengrų kalba.

Reikšminiai žodžiai: Lietuva, Vengrija, žiniasklaida, internetinė spauda, atvaizdavimas, saugumas.

Received: 21/11/2024. Accepted: 29/05/2025

Copyright © 2025 Šarūnas Rinkevičius. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

The Reflection of Lithuania in Hungarian Digital Media in 2022–2024 in the Light of the Recent European Security Situation

Abstract. The paper analyses the representation of Lithuania in the five most visited Hungarian news websites (*Index, Telex, Portfolio, 24, 444*) in the period from 1 January 2022 to 30 June 2024 aiming to evaluate in which thematic contexts and in what ways Lithuania is being represented in the Hungarian language media in the light of the recent European security situation. The study revealed that the Hungarian news websites analysed in the research covered various issues related to Lithuania providing a broad panoramic view on topicalities of Lithuania. These news were divided into two parts: the *security news*, covering anything related to Russia's war against Ukraine and European security issues, and also all the *other news*. The study revealed that Lithuania during the researched period was mainly represented in the light of the Russian war against Ukraine and the European security situation, yet there were also many other regularly appearing references to Lithuania in the Hungarian media reflecting Lithuanian topicalities. The study aims to contribute to the discussions about the bilateral Lithuanian and Hungarian relations in the twenty first century also aspiring to focus on the European integration dimension in the media in the light of unity within NATO and EU.

Keywords: Lithuania, Hungary, media, representation, security.

Ivadas

Lietuvos vaizdavimas užsienio valstybių žiniasklaidoje nėra tik valstybės matomumui, reprezentacijai ir reputacijai aktualus klausimas. Tai taip pat yra dvišalių santykių raidą ir jos intensyvumą atspindintis bei sampratą apie Lietuvą formuojantis veiksnys, nes vaizduojant Lietuvą užsienio valstybių žiniasklaidoje yra perduodama žinia apie Lietuvą ir jai aktualius klausimus platiesiems gyventojų sluoksniams, šitaip į viešąjį užsienio valstybių diskursą integruojama samprata apie Lietuvą ir jos aktualijas. Tačiau naujausios Europos saugumo aplinkos kontekste po 2022 m. Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą šis Lietuvos matomumo žiniasklaidoje klausimas įgyja ir politinį faktorių, aktualų atsižvelgiant į šiandieninę Europos ir transatlantinę saugumo struktūrą: NATO sudarant 32, o Europos Sąjungą (toliau – ES) – 27 valstybėms narėms, ne tik narystė šiose organizacijose, bet ir dvišalių santykių tinklas kiekvienai valstybei turint savo saugumo ir grėsmių iššūkius ir sampratas, kurios kartais sutampa, o kartais varijuoja, taip pat vidinę politinę dinamiką, yra vienas pamatinių Lietuvos nacio-

nalinio saugumo garantų. Šis principas – ne tik narystė NATO ir ES, bet ir dvišaliai santykiai su kiekviena šių abiejų organizacijų valstybe nare – užtikrinant Lietuvos saugumą ar priimant kitus aktualius tarptautinio lygio sprendimus atspindi ir strateginiuose Lietuvos gynybos ir saugumo dokumentuose¹. Pastarųjų metų įvykiai Europoje tik patvirtino dvišalių santykių ir bendros grėsmių sampratos organizacijų viduje aktualumą, o tai reikėtų suvokti kaip įvairių NATO ir ES valstybių galimybę pasinaudoti veto teise blokuojant įvairius Lietuvos ir Europos saugumui aktualius sprendimus, kaip nutiko, pavyzdžiui, Švedijos kelyje į narystę NATO, kai Turkija ir Vengrija ilgą laiką blokavo Stokholmo iniciatyvą. Įvertinant tai, taip pat faktą, kad demokratinėse valstybėse politiniame gyvenime masių nuomonė yra svarbi, taip pat atsižvelgiant į tarptautinę skaitmenizaciją, pažymėtina, kad Lietuvos reprezentavimo populiariausiuose užsienio valstybių naujienų portaluose analizė atveria galimybę įvertinti įvairiose valstybėse masėms pateikiamą sampratą apie Lietuvą, jos iššūkius ir įvairias valstybės aktualijas, taip pat įvertinti, kaip užsienio valstybių viešajame diskurse formuojama Vilniaus viešosios diplomatijos tiesiogiai neveikiama samprata apie Lietuvą.

Šiame kontekste, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Vengrija, nors Budapešte veikia Lietuvos ambasada ir Vilniuje veikia Vengrijos ambasada, taip pat nepaisant sąlyginio geografinio artimumo Lietuvai bei priklausymo ES ir NATO ir buvimo NATO rytinės dalies valstybe², Lietuvoje yra mažai pažįstama, reikėtų paanalizuoti Lietuvos vaizdavimo Vengrijos internetinėje spaudoje įvertinimo poreikį. Ši

¹ Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo strategijoje minimos JAV, Vokietija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Latvija, Estija (Lietuvos Respublikos Seimas, „Dėl nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, 2021), o Lietuvos karinėje strategijoje minimos JAV, Baltijos ir Šiaurės šalys, Lenkija, Jungtinė Karalystė, Vokietija, Prancūzija ir kitos NATO sąjungininkės (Lietuvos Respublikos karinė strategija, 2016). Tai patvirtina, kad ne tik NATO ir ES kaip organizacinės struktūros, bet ir dvišalių santykių su pavienėmis šių organizacijų valstybėmis vystymas yra aktualus Lietuvos saugumo stiprinimui.

² Daugiau informacijos apie NATO rytinės dalies gynybos strategiją pateikta oficialiame NATO puslapyje (NATO, „NATO’s military presence in the east of the Alliance“, NATO, 2024 m. liepos 8 d., https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.html.)

klausimą dar labiau aktualizuoja nuo Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios oficialiai reiškiamų Vilniaus ir Budapešto pozicijų dėl šio karo ir Vakarų santykių su Kyjivu ir Maskva skirtumai, taip pat šiame kontekste paminėtinas Vengrijos delsimas ratifikuoti 2023 m. įvykusį Švedijos prisijungimą prie NATO, pademonstravęs vienodos NATO narių saugumo ir grėsmių sampratos bei tarpusavio bendradarbiavimo svarbą. Įvertinus visus šiuos faktorius, konstatuotina, kad iškyla poreikis įvertinti ir suprasti, kokiuose kontekstuose lankomiausi Vengrijos naujienų portalai dažniausiai vaizduoja Lietuvą ir šitaip siunčia žinią apie Lietuvą vengriškai skaitantiems asmenims.

Šia tema atliktų akademinių darbų kontekste išskirtinos trys šiam tyrimui aktualios tematinės kategorijos: 1) Lietuvos ir Vengrijos ryšiai XXI amžiuje – akademinėje erdvėje tai vis dar netyrinėtas objektas; 2) Lietuvos matomumo ir reprezentavimo klausimai ES ir (ar) NATO valstybių narių žiniasklaidoje. Akademinėje erdvėje tai taip pat mažai tyrinėta tema. Paminėtini keli darbai, pavyzdžiui, Šarūno Rinkevičiaus publikacija apie Lietuvos ir Rumunijos ryšius remiantis Lietuvos vaizdavimu Rumunijos internetinėje spaudoje (2024) arba Violetos Kalėdaitės ir Linos Achramėjūtės darbas apie Lietuvą reprezentuojančius turistinius interneto portalus anglų kalba (2006), tačiau ir ši teminė kategorija nepasižymi plačiu ištirtumu; 3) Vengrijos žiniasklaidos tyrimai. Būtent ši tema yra geriausiai ištirta. Vertinant Vengrijos internetinės spaudos analizę moksliniuose darbuose, paminėtini keli pavyzdžiai: Gábor Polyák darbas apie Vengrijos spaudos raidą Centrinės Europos spaudos transformacijų kontekste (2015); bendra Gábor Polyák, Ágnes Urbán ir Petra Szávai publikacija, skirta visuomenės sampratai apie žiniasklaidoje pateikiamas naujienas (2022); Roelof Popping ir Carl W. Roberts publikacija apie politinę retoriką Vengrijos spaudoje iki 1989 m. (2020). Taip pat pažymėtinas pastaruoju metu paplitęs naujas ataskaitų apie Vengrijos spaudos padėtį žanras, pavyzdžiui, Robert Nemeth (2024) ar Ildikó Kovács, Gábor Polyák ir Ágnes Urbán (2021) darbai, taip pat András Biró-Nagy redaguota publikacija (2024) apklausos apie Vengrijos užsienio politikos kryptis pagrindu. Vis dėlto šie darbai neturi tiesioginių są-

lyčio taškų su Lietuvos vaizdavimu Vengrijos internetinėje spaudoje, taip pat jie neaptaria jokių Lietuvos ir Vengrijos dvišalių santykių elementų

Šio darbo tikslas yra išanalizuoti, kaip Lietuva buvo vaizduojama penkiuose lankomiausiuose Vengrijos naujienų portaluose nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. siekiant įvertinti, su kokiais teminiais kontekstais yra siejama Lietuva ir kokią žinių apie Lietuvą vengriškai skaitančiai auditorijai perduoda lankomiesi Vengrijos naujienų portalai, kad ir kokios būtų jų politinės afiliacijos. Darbe taip pat siekiama patikrinti, kiek pokyčiai Europos saugumo aplinkoje nuo 2022 m. lėmė Lietuvos vaizdavimą Vengrijos internetinėje spaudoje. Straipsnyje pateikiama naujienų, pristatančių ryškiausias vengrų internetinėje spaudoje matomas Lietuvos vaizdavimo tendencijas, pavyzdžių. Tyrime taikomas turinio analizės metodas. Tyrimas atliktas remiantis kombinuotos žiniasklaidos rėmų ir dienotvarkės nustatymo teorinių prieigų sintezės įžvalgomis.

Darbas padalintas į dvi dalis: pirmojoje dalyje vertinama žiniasklaidos reikšmė vaizduojant įvairius reiškinius ar objektus žiniasklaidos rėmų ir dienotvarkės nustatymo prieigų kontekste; antrojoje dalyje atliekama empirinė Lietuvos reprezentavimo lankomiausiuose Vengrijos naujienų portaluose tyrimo analizė. Siekiant darbo tikslo, tyrime buvo išsikelti keli uždaviniai: 1) įvertinti žiniasklaidos reikšmę vaizduojant įvairius reiškinius ar objektus žiniasklaidos rėmų ir dienotvarkės nustatymo prieigų kontekste; 2) įvertinti tyrimo metu surinktą empirinę medžiagą, susisteminti šiuos duomenis ir padalinti į temines grupes; 3) išanalizuoti *saugumo* srities naujienų kontekste pateikiamas nuorodas į Lietuvą ir įvertinti jų turinį.

1. Žiniasklaida ir vaizdavimas joje: tarp rėminimo ir dienotvarkės nustatymo

XXI a. žiniasklaida nebėra tik apie naujausius įvykius ir reiškinius informaciją operatyviai pateikiantis dalinimosi žiniomis kanalas. Jau XX a. išryškėjo žiniasklaidos reikšmė įvairiems moderniems vals-

tybėje vykstantiems procesams: 1972 m. Maxwellas McCombsas ir Donaldas Shaw pastebėjo, kad kaip niekada anksčiau informacija žiniasklaidoje tapo pagrindiniu, o neretai ir vieninteliu būdu politikams konstruoti bei formuoti savo įvaizdį rinkimų kampanijų metu³, o 1974 m. Phillipsas Davisonas rašė, jog žiniasklaida suformavo naujas diplomatijos praktikas transformuodama jas jau vien dėl to, kad didžiulė valstybės ir institucijas pasiekiančios informacijos dalis yra surenkama iš įvairių žiniasklaidos kanalų ir yra vis dažniau naudojama kaip informacijos šaltinis, pranašumą prieš klasikinius informacijos sklaidos diplomatiniais kanalais būdus įgijęs dėl galimybės operatyviai dalintis informacija visame pasaulyje⁴. Ilgainiui žiniasklaidos reikšmė diplomatinuose ir politiniuose procesuose didėjo, žiniasklaida tapo viena iš platformų, aktyviai naudojamų perduodant tikslines valstybių ar institucijų žinias, taip pat žiniasklaidoje pastebimas vis didesnis įvairių institucijų ir organizacijų įsitraukimas į politinį ir diplomatinį procesus, o šią sąveiką tarp visuomenės ir politikos bei informacijos sklaidos konceptualiai apibrėžia viešosios diplomatijos (angl. *public diplomacy*) ir žiniasklaidos diplomatijos (angl. *media diplomacy*) sąvokos⁵. Vis dėlto paminėtina, kad viešosios diplomatijos prieigos tikslas veikiau yra įvertinti tikslines valstybių pastangas formuojant tam tikrą poziciją ar įvaizdį šios valstybės atžvilgiu, todėl šiame darbe ta teorinė prieiga nėra taikoma.

Kitas su informacijos sklaida susijęs reikšmingas istorinis pokytis buvo žiniasklaidos įtakos gyventojų masėms didėjimas, kuris, palyginti su žiniasklaidos reikšmės didėjimu diplomatinėse ir politinėse praktikose, chronologiškai įvyko vėliau. Šis reiškinys išryškėjo devintojo dešimtmečio pabaigoje Persijos įlankos karo (1990–1991 m.) metu: CNN, transliuodama naujienas visą parą, ne tik išpopuliarino naują

³ Maxwell E. McCombs ir Donald L. Shaw, „The Agenda-Setting Function of Mass Media“, *The Public Opinion Quarterly*, 36:2 (1972): 176–177.

⁴ Phillips W. Davison, „News Media and International Negotiation“, *The Public Opinion Quarterly*, no. 38:2 (1974): 177.

⁵ Lim Young Joon, „Conceptual Models of Media Diplomacy: For the Resolution of International Communication Conflict“, *Outlook on Communication*, no. 7:1 (2017): 11–13.

naujienų ir informacijos sklaidos formatą per televiziją, bet ir sukūrė naują masių įsitraukimo į naujienų sekimą kultūrą, kuri buvo pavadinta *CNN* efektu⁶. Tačiau dar didesnė informacijos sklaidos ir reikšmės visuomeniniame gyvenime transformacija XXI a. įvyko plintant internetui, kurio reikšmė informacijos sklaidai ir matomumui bei vaizdavimui žiniasklaidoje turėtų būti vertinama atsižvelgiant bent jau į du parametrus: viena vertus, paminėtina, kad šiandien jau yra įvykęs (ir vis dar tebevyksta) masinis spaudos ir visos žiniasklaidos apskritai persikėlimas į skaitmeninę erdvę (dėl to šiandien yra prasmingiau kalbėti apie didesnes auditorijas pritraukiančių naujienų portalų, o ne apie laikraščių analizę), kurioje šiandien yra saugomas didžiulis ir nuolat didėjantis informacijos kiekis⁷, o vykstant interneto ir skaitmenizacijos plėtrai skaitytojų auditorijų plėtra ir informacijos sklaidos sparta pasiekė anksčiau neregėtą mastą; kita vertus, reikšmingos transformacijos vyksta plečiantis socialiniams tinklams, kurių veikimo ir informacijos sklaidos pobūdis yra kitoks nei žiniasklaidos ir kurių reikšmė, kadangi yra sąlyginai nauja, vis dar yra diskusijų objektas dėl savo unikalios ir besiformuojančios dinamikos⁸.

Vienas iš svarbiausių klausimų vertinant įvairių reiškinių ar objektų matomumą ir vaizdavimą žiniasklaidoje yra susijęs su instrumentinėmis žiniasklaidos panaudojimo galimybėmis formuojant gyventojų nuomonę ir realybės percepcijas. Viena iš labiausiai paplitusių teorinių prieigų, taikomų aiškinant žiniasklaidos įtaką masių nuomonės formavimui, yra žiniasklaidos rėmų (angl. *framing*) teorija, kurią labai apibendrintai galima apibrėžti kaip tam tikrų aktualių reiškinių ar objektų atrinkimą ir jų aktualizavimą komunikaciniuose kanaluose pateikiant tam tikrą jų reikšmę prasmių laukuose ir įtvir-

⁶ Eytan Gilboa, „Global Television News and Foreign Policy: Debating the CNN Effect“, *International Studies Perspectives*, no. 6 (2005): 325–327.

⁷ 2000 m. 25 % pasaulyje esančios informacijos buvo skaitmeninio formato, o jau 2014 m. šis skaičius pasiekė 98 % (Brian Hocking ir Jan Melissen, „Diplomacy in the Digital Age“, *Clingendael. Netherlands Institute of International Relations*, 2015: 16).

⁸ Atkreiptinas dėmesys tiek į išmaniųjų telefonų reikšmę, tiek į tokių platformų kaip „Facebook“, „X“, „TikTok“ ir kitų populiarumą. Plačiau apie tai savo darbe, analizuojančiame socialinių tinklų reikšmę JAV, rašo Monica Anderson ir Auxier Brooke (2021).

tinant šią reikšmę per kartojimą⁹. Žiniasklaidos rėmų teorija taip pat nurodo, kad šis informacijos apdorojimas prasmų laukuose ir asociacijų kontekste, kurie yra kritiškai svarbūs dėl to, kad nuo jų priklauso ir naudojamų žiniasklaidos rėmų tipai¹⁰, gali vykti tiek organiškai, tiek tam tikrai jėgai formuojant tikslinį šių prasmų panaudojimą, dėl to tam tikrais atvejais žiniasklaidos komunikacija turi galimybę įgyti ir praktinį ar aktyvistinį charakterį¹¹.

Vertinant žiniasklaidoje pateikiamus prasmų ir kontekstų laukus paminėtinas ir artimas žiniasklaidos rėmų teorijai terminas „dienotvarkės nustatymas“ (angl. *agenda setting*), kuris apibrėžia žiniasklaidos įtaką viešajai erdvei ir nuomonės formavimui, taip pat galimybę formuoti politiką akcentuojant tam tikrus klausimus, reiškinius ar elementus. Šio proceso kontekste ne mažiau nei dienotvarkės nustatymas reikšmingas yra ir bendras naujienų skaičius bei jų pasikartojimo dažnis, šitaip kuriantis prielaidas didesniai tam tikro reiškinio ar objekto matomumui, kuris, savo ruožtu, yra reikšmingas ne tik kaip informacinę sklaidą lemiantis veiksnys, bet ir kaip sukuriantis prielaidas reputacijos formavimui¹². Valstybės, kaip ir organizacijos, turi savo reputaciją, nes valstybės siejamos su tam tikrais iš įvairių elementų susidedančiais atributais, taip pat reputaciją galima suvokti kaip refleksiją to, ką žmonės galvoja apie tam tikrą valstybę. Reputacija yra susijusi su tiesioginiu ir netiesioginiu patyrimu su valstybėmis ir būtent iš žiniasklaidos gaunama informacija dažnai atspindi netiesioginį patyrimą, susijusį su tam tikra valstybe¹³. Formuojant

⁹ Michael J. Carter, „The Hermeneutics of Frames and Framing: An Examination of the Media’s Construction of Reality“, *SAGE Open*, April-June (2013): 3–5.

¹⁰ Jörg Matthes, „What’s in a Frame? A Content Analysis of Media Framing Studies in the World’s Leading Communication Journals, 1990–2005“, *Journalism & Mass Communication*, no. 86:2 (2009): 350–353.

¹¹ Adam Simon ir Michael Xenos, „Media Framing and Effective Public Deliberation“, *Political Communication* 17 (2000): 364–366.

¹² Simon Anholt, „The Importance of National Reputation. Engagement: Public Diplomacy in a Globalised World“, *Foreign & Commonwealth Office*, 2008: 31–32.

¹³ Jain Rajul ir Lawrence H. Winner, „Country Reputation and Performance: The Role of Public Relations and News Media“, *Place Branding and Public Diplomacy* 9:2 (2013): 111–114.

reputaciją, kaip rodo didžioji dalis atliktų tyrimų, egzistuoja aiškiai matomas ryšys tarp reputacijos ir reguliaraus matomumo žiniasklaidoje, todėl galima teigti, kad reguliarius valstybės matomumas žiniasklaidoje jau savaime yra kritiškai svarbus formuojant reputaciją¹⁴ ir todėl tai yra vienas iš privalomų faktorių atliekant matomumo užsienio žiniasklaidoje tyrimus.

Tiek žiniasklaidos rėmai, tiek dienotvarkės nustatymas yra artiimi terminai, tačiau jie žymi skirtingus iš esmės to paties reiškinių etapus. Dienotvarkės nustatymas akcentuoja ryšius tarp žiniasklaidos koncentravimosi į tam tikrus reiškinius ir masių reakciją. Dienotvarkės nustatymo teoriją papildė ir „supažindinimo“ (angl. *priming*) teorija, kuri žymi pirminę informacijos apdorojimą ir naujienų vertinimo standartų dinamiką, kur svarbos įgyja atminties modelių paremti žmonių sprendimai reaguojant į matomumą, taip pat asociacijos ir kontekstai, kurie aktualūs vertinant žiniasklaidoje matomas naujienas. O žiniasklaidos rėmų teorija numato, kad šiame procese kultūrinis ir socialinis naujienų kontekstas ne mažiau svarbus remiantis prielaida, kad šitaip informacijos apie kompleksinius klausimus pateikimas redukuojamas į masėse suprantamas schemas. Todėl galima teigti, kad dienotvarkės nustatymui yra aktualus nuomonės formavimas, padarantis informaciją prieinamą ir atsimenamą, taigi ir formuojantis standartus, o rėminimui svarbiau yra būdai, kaip tai daroma ir kaip veikia žinios, o tai galima sieti su taikomumo elementu¹⁵. Taigi pažymėtina, kad vertinant Lietuvos paminėjimus Vengrijos internetinėje spaudoje svarbus ir šių naujienų dažnumas, ir pats naujienų turinys, taip pat teminis prasmų laukas, kuris veikia kaip kontekstas, į kurį įkeliami naujienose pasirodanti informacija siekiant įvertinti, kokią žinią apie Lietuvą transliuoja lankomiausi Vengrijos naujienų portalai.

¹⁴ Hallgeir Gammelsaeter, „Media Visibility and Place Reputation: Does Sport make a Difference?“, *Journal of Place Management and Development* (2017): 4–5.

¹⁵ Dietram A. Scheufele ir David Tewksbury, „Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models“, *Journal of Communication*, 57 (2007): 11–16.

2. Metodologija

Tyrimas buvo atliktas ieškant naujienų apie Lietuvą ir jas analizuojant penkiuose lankomiausiuose Vengrijoje naujienų portaluose. Šie naujienų portalai buvo atrinkti pagal du kriterijus: *pirmasis kriterijus* buvo naujienų portalo pobūdis analizuojant naujienas apie Lietuvą bendrų naujienų portaluose vengrų kalba, kurių spektras apima ne specifinio, o įvairaus pobūdžio naujienas; *antrasis kriterijus* buvo naujienų portalų lankomumas siekiant atlikti tyrimą lankomiausiuose naujienų portaluose vengrų kalba, kurie apimtų kuo didesnę skaitytojų auditoriją su kiek įmanoma didesnėmis naujienų sklaidos galimybėmis. Tyrimo tikslas nebuvo įvertinti Lietuvos vaizdavimą Vengrijos spaudoje remiantis naujienų portalų politinėmis afiliacijomis; tyrimo tikslas buvo įvertinti naujienų apie Lietuvą pateikimo matomumą ir dažnumą kiek įmanoma didesnėje vengriškai skaitančioje auditorijoje. Tyrimą sudarė keturi etapai:

Pirmajame etape buvo atrinkti penki lankomiausi naujienų portalai Vengrijoje. Remiantis analitinės paieškų sistemos *Semrush* pateikta informacija, 2024 m. gegužės mėnesio¹⁶ duomenimis, populiariausi naujienų portalai Vengrijoje buvo *Magyar Fejlődésért Alapítvány* ir *Indamedia csoport*, priklausantis ir vertinamas kaip vyriausybę palaikantis *Index* (index.hu), turintis 80,8 mln., *Van Másik Kft.*, priklausantis ir vertinamas kaip nepriklausomas *Telex* (telex.hu), turintis 45,18 mln., Gabriella Balogh ir Zoltán Bán, priklausantis ir vertinamas kaip nepriklausomas *Portfolio* (portfolio.hu), turintis 35,11 mln., *Central Média csoport Zrt.*, priklausantis ir vertinamas kaip nepriklausomas *24* (24.hu), turintis 27,35 mln., *HVG Kiadó Zrt.*, priklausantis ir vertinamas kaip nepriklausomas *Hvg* (hvg.hu), turintis 25,11 mln., buvusiam *Index* redaktoriui Péter Uj priklausantis ir vertinamas kaip nepriklausomas¹⁷

¹⁶ Pradėjus rengti straipsnį ir rinkti empirinę informaciją, dar nebuvo pateikta naujesnių duomenų.

¹⁷ Plačiau apie tai Ildikó Kovács, Gábor Polyák ir Ágnes Urbán darbe (2021).

444 (444.hu)¹⁸ naujienų portalas, turintis 24,5 mln. lankytojų per mėnesį. Atsižvelgiant į informaciją, kad 2024 m. sausio 1 d. Vengrijos populiacija buvo 9 584 627 gyventojų, konstatuotina, jog pirmiau išvardyti naujienų portalai Vengrijoje apima plačią vengrų kalba skaitančią auditoriją.

Antrajame etape atrinktų populiariausių naujienų portalų paieškos sistemose buvo įvestas raktažodis „Lietuva“¹⁹ ir suskaičiuotos visos nepriklausomai nuo teminių kategorijų su Lietuva susijusios naujienos, apimančios Lietuvos paminėjimą tiek naujienų antraštėse, tiek naujienų tekstuose, pasirodžiusios nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. Paminėtina, kad 2021 m. pasirodžiusių naujienų apie Lietuvą Vengrijos internetinėje spaudoje skaičiaus įvertinimas atveria galimybę palyginti Lietuvos paminėjimų skaičių iki Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios ir patikrinti, kiek tai turėjo įtakos paminėjimų apie Lietuvą skaičiui remiantis prielaida, kad Europos saugumo aktualijos yra pagrindinis faktorius, lemiantis paminėjimų apie Lietuvą kiekį ir dažnumą Vengrijos naujienų portaluose. O empirinio tyrimo laikotarpis apima naujienas, pasirodžiusias nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. Tyrimo pradžios data sutampa su Europos saugumo aplinką pakeitusio Rusijos karo prieš Ukrainą pradžia, o pabaigos data – su straipsnio pateikimo žurnalo redakcijai data atsižvelgiant į siekį įvertinti Lietuvos paminėjimus Vengrijos internetinėje spaudoje tolygiai septynių pusmečių kontekste.

Trečiajame etape naujienos apie Lietuvą buvo suskirstytos į dvi temines grupes pagal naujienų turinį remiantis darbo autoriaus pasiūlytu skirstymu atsižvelgiant į naujausias Lietuvos ir Europos saugumo aktualijas. Tokiu būdu buvo išskirtos dvi – *saugumo* ir *kitų nau-*

¹⁸ Pentasis lankomiausias naujienų portalas Vengrijoje buvo *Hvg*, tačiau šiame portale nėra nuoseklios naujienų paieškos sistemos, kuri užtikrintų visapusę naujienų apie Lietuvą įvertinimo galimybę septynių pusmečių kontekste. Taip pat paminėtina, kad naujienų portalas *Hvg* yra savaitraštinio formato leidinys, todėl, siekiant tyrimą atlikti nuosekliai, irgi buvo priimtas sprendimas atliekant tyrimą remtis šeštuoju pagal populiarumą Vengrijos naujienų portalu *444* vadovaujantis prielaida, kad tai neiškraipo tyrimo filosofijos, nes tarp *Hvg* ir *444* naujienų portalų lankomumo nėra reikšmingo skirtumo.

¹⁹ Vengr. *Litvánia*.

jienų – kategorijomis pavadintos teminės naujienų grupės. Į *saugumo* kategoriją pateko naujienos, kuriose bet kokiame kontekste minima Lietuva ir kurios yra susijusios su Lietuvos nacionalinio saugumo klausimais. Šios naujienos apima tokius klausimus kaip NATO aktualijos, ginkluotės pirkimas, energetinis saugumas, gynybinių pajėgumų stiprinimas, bendradarbiavimas tarp NATO valstybių narių, aukščiausių Lietuvos pareigūnų pareiškimai, transliuojantys Lietuvos poziciją įvairiais Lietuvai aktualiais klausimais, Lietuvos ir Vengrijos dvišaliai ryšiai, taip pat viskas, kas susiję su Rusijos karu prieš Ukrainą, parama Ukrainai, sankcijomis Maskvai ir Minskui ir kitais atitinkamais klausimais. Į *kitą* kategoriją pateko naujienos, kuriose Lietuva minima kaip pagrindinis straipsnio objektas arba kontekstualiai ir kurios nėra susijusios su Lietuvos ir Europos nacionalinio saugumo ir gynybos klausimais. Į šią naujienų kategoriją pateko tokios naujienos kaip prezidento rinkimai Lietuvoje, sporto įvykiai, ekonominės eurozonos naujienos, statistinė informacija, įvairios įdomybės ir kiti klausimai.

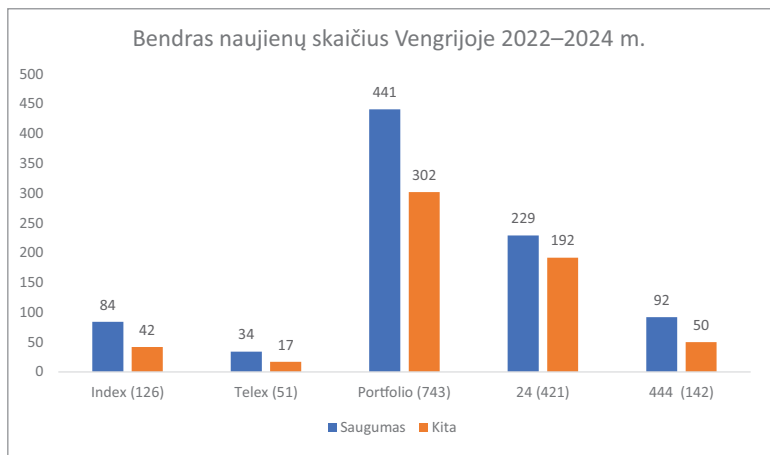
Paskutiniame etape buvo atlikta naujienų analizė. Ši analizė apėmė naujienų kiekio per pusmečius nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. įvertinimą; *saugumo* naujienų dalies bendrame naujienų sraute, pateikiant pagrindinius teminius elementus ir išskiriant tris subkategorijas – NATO naujienas, Rusijos karą prieš Ukrainą ir aukščiausių Lietuvos pareigūnų pareiškimus ar Lietuvos dvišalio bendradarbiavimo paminėjimo atvejus – analizę; *kitų* naujienų dalies bendrame naujienų sraute pateikiant pagrindinius teminius elementus ir išskiriant tris subkategorijas – naujienas iš Lietuvos, sporto naujienas ir kontekstinius Lietuvos paminėjimus – analizę. Vis dėlto reikėtų pasakyti, kad *kitų* naujienų apžvalga šiame darbe atlieka veikiau kontekstinę funkciją, todėl platesnė šios kategorijos naujienų analizė atlikta nebuvo. Taip pat pasakytina, kad pirmiau paminėtas naujienų teminis skirstymas į kategorijas ir subkategorijas buvo paremtas darbo autoriaus atlikta analize, todėl kitiems tyrėjams atliekant tyrimus ir analizuojant tą pačią empirinę medžiagą naujienų skirstymas pagal tematiką gali varijuoti.

3. Lietuva Vengrijos internetinėje spaudoje

Atlikus penkių lankomiausių Vengrijos naujienų portalų analizę pažymėtina, kad vengriškuose naujienų portaluose bendras naujienų apie Lietuvą skaičius tiriamuoju laikotarpiu, išskyrus *Portfolio* ir 24 portalus, skaitine išraiška nebuvo gausus, tačiau, nepaisant to, teminis apie Lietuvą pateiktų naujienų spektras buvo platus – išsamiai apžvelgti įvairūs Lietuvai aktualūs klausimai tiek *saugumo*, tiek *kitų* naujienų kontekste. Išskirtinos trys pagrindinės tendencijos: 1) didesnis bendras naujienų skaičius *Portfolio* ir 24 portaluose lėmė daugiau ir įvairiau naujienose paliestų klausimų; 2) nemažai naujienų dubliavosi įvairiuose Vengrijos naujienų portaluose; 3) didžioji naujienų dalis tirtuose naujienų portaluose buvo ne analitiniai tekstai, o trumpi naujienų pranešimai, dažniausiai paremti kitų valstybių naujienų portalų tekstais arba pranešimais *X* platformoje.

Vertinant statistinę naujienų apie Lietuvą pateikimo Vengrijos internetinėje spaudoje reikšmę paminėtina, kad, kaip matyti iš surinktų duomenų, *saugumo* srities naujienų buvo daugiau negu *kitų* naujienų lankomiausiuose Vengrijos naujienų portaluose – *Index* ir *Telex* atvejais jos sudarė dvigubai didesnę naujienų skaičių; mažiausias skirtumas buvo užfiksuotas 24 atveju. *Index* naujienų portale buvo rastos 126 naujienos, iš kurių 84 (arba 66,7 %) buvo *saugumo* ir 42 (arba 33,3 %) buvo *kitos* naujienos; *Telex* naujienų portale buvo rasta 51 naujiena, iš kurių 34 (arba 66,7 %) buvo *saugumo* ir 17 (arba 33,3 %) buvo *kitų* naujienų; *Portfolio* naujienų portale buvo rastos 743 naujienos, iš kurių 441 (arba 59,4 %) buvo *saugumo* ir 302 (arba 40,6 %) buvo *kitos* naujienos; 24 naujienų portale buvo rasta 421 naujiena, iš kurių 229 (arba 54,4 %) buvo *saugumo* ir 192 (arba 45,6 %) buvo *kitos* naujienos; 444 naujienų portale buvo rastos 142 naujienos, iš kurių 92 (arba 64,8 %) buvo *saugumo* ir 50 (arba 35,2 %) buvo *kitų* naujienų. Taigi galima teigti, kad Vengrijos internetinėje spaudoje su Lietuva susijusių *saugumo* temai priskiriamų naujienų buvo daugiau, tačiau *kitos* naujienos taip pat sudarė nema-

žą viso naujienų apie Lietuvą srauto dalį. Abiejų naujienų kategorijų statistinė išraiška ir santykis vizualiai pateikiami 1 diagramoje.

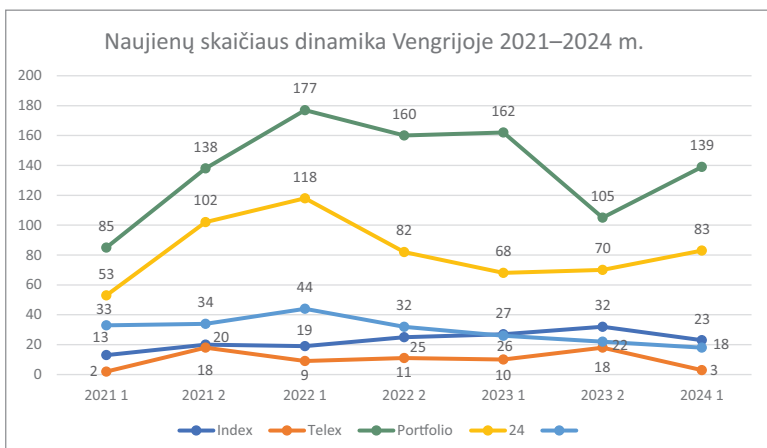

1 diagrama. Bendras naujienų apie Lietuvą skaičius Vengrijos internetinėje spaudoje 2022–2024 m. pagal temines kategorijas

Atliekant tyrimą taip pat buvo siekiama patikrinti, kiek Rusijos karas prieš Ukrainą ir NATO bei Lietuvos ir NATO reakcija į Rusijos grėsmę lėmė Lietuvos matomumo Vengrijos internetinėje spaudoje pokyčius, todėl taip pat buvo suskaičiuotos 2021 m. Vengrijos internetinėje spaudoje pasirodžiusios naujienos apie Lietuvą. Vertinant šią informaciją pažymėtina, kad, palyginti su 2021 m., 2022 m. matomas didelis naujienų apie Lietuvą skaičiaus šuolis, kuris, tiesa, vėlesniais pusmečiais stabilizavosi ir tam tikrais atvejais kiek sumažėjo²⁰. Taigi galima teigti, kad Rusijos karas prieš Ukrainą ir dėl to Europoje įvykę saugumo aplinkos pokyčiai buvo pagrindinis Lietuvos vaiz-

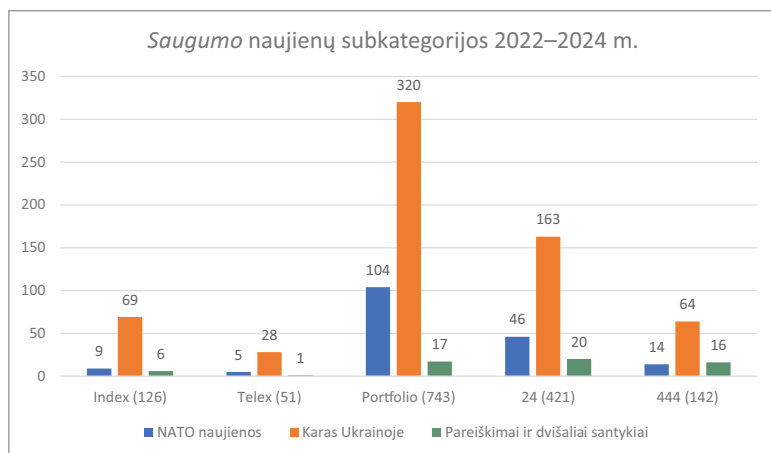
²⁰ Naujienų skaičiaus sumažėjimą 2024 m. gali lemti pasikeitę Vengrijos internetinės spaudos prioritetai, žymintys vis didesnį bendrą Vengrijoje matomą koncentravimąsi į Vengrijos santykius su ES ir NATO šalimis, taip pat su JAV ir Kinija (András Birő-Nagy, *A világ magyar szemmel. Külpolitikai attitűdök Magyarországon 2024-ben.* (Budapest: Policy Solutions, 2024), 4).

davimo Vengrijos internetinėje spaudoje dažnumą lėmęs faktorius. Platesnė naujienų skaičiaus dinamika 7 pusmečių kontekste vizualiai pateikta 2 diagramoje.

2 diagrama. Naujienų apie Lietuvą skaičiaus dinamika Vengrijos internetinėje spaudoje 2021–2024 m.

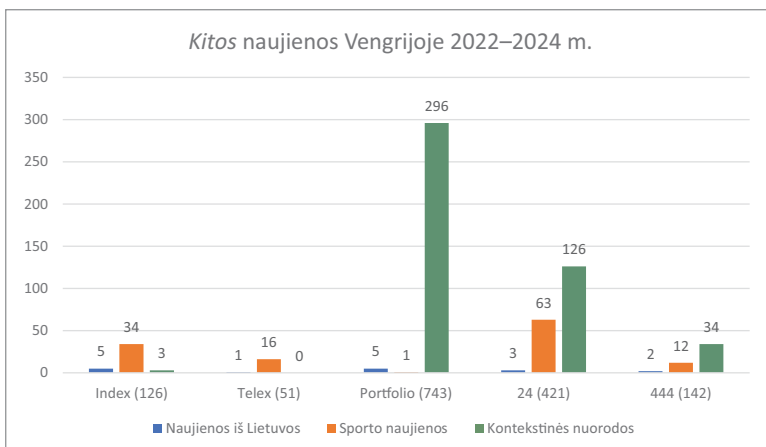
Atliekant tyrimą buvo išskirtos dvi teminės naujienų kategorijos. Tai buvo *saugumo* ir *kitos* naujienos. *Saugumo* kategorijai priskirtos naujienos apėmė platų teminį naujienų spektrą, kuris darbo autoriaus buvo suskirstytas į tris grupes / subkategorijas: 1) naujienos NATO kontekste ir gynybinių pajėgų bei saugumo stiprinimas; 2) Rusijos karas prieš Ukrainą ir kiti susiję klausimai; 3) įvairių Lietuvos pareigūnų pareiškimai ir informavimas apie Lietuvos atstovų dvišalius ir daugiašalius susitikimus. Išanalizavus *saugumo* kategorijos naujienas pažymėtina, kad Vengrijos internetinėje spaudoje visuose tirtuose naujienų portaluose Lietuva dažniausiai buvo minima karo Ukrainoje kontekste ir ši naujienų teminė subkategorija ryškiai dominavo kitų dviejų naujienų teminių subkategorijų kontekste. Trečioje diagramoje vizualiai pateikta *saugumo* naujienų trijų subkategorijų statistinė išraiška 2022 m. sausio 1 d.–2024 m. birželio 30 d.

3 diagrama. Saugumo naujienų subkategorijos Vengrijos internetinėje spaudoje 2022–2024 m.

Platų naujienų spektrą apėmusios *kitos* naujienos pagal turinį darbo autoriaus buvo suskirstytos į tris temines grupes: 1) įvykiai Lietuvoje; 2) sporto naujienos²¹; 3) kontekstinės nuorodos į Lietuvą. Statistiniu požiūriu šioje naujienų kategorijoje nėra tokio vienareikšmio naujienų pagal tematiką ir dažnumą pasiskirstymo kaip *saugumo* naujienų kategorijoje. *Index* ir *Telex* naujienų portalų atveju daugiausia naujienų buvo rasta apie sporto įvykius, išsamiai šią temą aprašė ir 24. O 24, 444 ir ypač *Portfolio* pasižymėjo dideliu kontekstinių nuorodų į Lietuvą kiekiu. Ketvirtoje diagramoje vizualiai pateikiama statistinė informacija apie *kitų* naujienų kategoriją.

²¹ Šiame kontekste paminėtina, kad sporto naujienų kategorijoje didžiulę įtaką turėjo dvi Lietuvos nacionalinės futbolo rinktinės rungtynės su Vengrija atrankoje į 2024 m. Europos futbolo čempionatą, kurios vyko 2023 m. birželio 20 d. Budapešte ir 2023 m. spalio 17 d. Kaune.

4 diagrama. Kitos naujienos apie Lietuvą Vengrijos internetinėje spaudoje 2022–2024 m.

3.1. NATO ir saugumo stiprinimas

Pirmieji *saugumo* naujienų rėmai, kuriuose Vengrijos internetinėje spaudoje buvo įdėta į kontekstą Lietuva, buvo įvairios naujienos, kuriose aptarti įvairūs su NATO ir saugumo stiprinimu susiję klausimai. Paminėtina, kad ši naujienų kategorija buvo reikšminga savo kiekiu visame naujienų apie Lietuvą sraute ir apėmė įvairias naujienas. Jos išskirtinos į kelias temines grupes.

Viena iš tokių grupių buvo išsamiai Vengrijos internetinėje spaudoje aprašytas *NATO viršūnių susitikimas Vilniuje 2023 m. liepą*. Su šiuo įvykiu susijusių naujienų Vengrijos internetinėje spaudoje būta daug ir jos pateiktos reguliariai tiek paminint Lietuvą kontekstualiai kaip susitikimo vietą²², tiek neminint jos kaip susitikimo

²² Pavyzdžiui, informuojant, kad vienas iš Lenkijos specialiųjų pajėgų vienetų perkeltas į Lietuvą siekiant užtikrinti NATO viršūnių susitikimo saugumą Vilniuje (MTI, „Különleges erőket küld a szomszédjába Lengyelország“, *Portfolio*, 2023 m. birželio 29 d., <https://www.portfolio.hu/global/20230629/kulonleges-eroket-kuld-a-szomszedjaba-lengyelorszag-625157>).

vietos įvairiose susijusiose naujienose. Taip pat pažymėtina, kad NATO viršūnių susitikimas Vilniuje turėjo reikšmingą įtaką Lietuvos matomumui Vengrijos internetinėje spaudoje, kuris sietinas ne tik su įvairiomis naujienomis, pasirodžiusiomis prieš prasidedant susitikimui ne kartą naujienose Vilnių kontekstualiai paminint kaip įvyksiančio svarbaus aukšto rango renginio vietą, bet ir po jo pasirodžiusias naujienas, kuriose arba buvo referuojama į šį susitikimą kaip į vietą, kurioje buvo priimti įvairūs nutarimai arba išsakytos pozicijos, vyko dvišaliai ar daugiašaliai susitikimai, arba įvairiuose naujienų pranešimuose buvo pateikiamos nuotraukos, padarytos šalia NATO viršūnių susitikimo Vilniuje sienelės. Todėl galima teigti, kad šis renginys sukūrė prielaidas didesniai Lietuvos matomumui ir Vilniaus žinomumui Vengrijos internetinėje spaudoje pristatant Lietuvą kaip reikšmingą NATO dalį ir suteikiant platformą dar kartą pakalbėti apie Lietuvos saugumo aktualijas, nors pažymėtina, kad daugelis šių straipsnių pateikė trumpas kontekstines nuorodas į Lietuvą kaip į renginio vietą be platesnių komentarų apie Vilniaus aktualijas. Šiame kontekste išskirtinas 2023 m. liepos 11 d. *Index* portale *The Economist* publikacijos pagrindu paskelbtas išsamus straipsnis apie Lietuvos ir kitų Baltijos šalių saugumo situaciją NATO viršūnių susitikimo ir Rusijos karo prieš Ukrainą kontekste kaip vienintelę naujieną, kai buvo išsamiai aptartos ir Lietuvos saugumo aktualijos. Tekste nurodoma, kad Baltijos šalys bijo tapti buferine zona tarp Europos ir Rusijos, paminimas Baltarusijos sienos artumas nuo Vilniaus ir kontekstualiai paminimos kitos Lietuvos saugumo aktualijos. Straipsnyje taip pat akcentuojama politinės NATO vienybės svarba, kuri, kaip nurodoma, yra ypač svarbi Lietuvai. Minima ir tai, kad Baltijos šalys apie Rusijos grėsmę kalbėjo nuo 2014 m. ir apie nuo tada prasidėjusį gynybos finansavimo didinimą, taip pat tai, kad Berlynas, Briuselis ir Paryžius ignoravo šiuos perspėjimus. Taip pat kalbama apie Baltijos šalių gynybos stiprinimą, tiesa, kalbinant ne Lietuvos, o Estijos ekspertus, kas, savo ruožtu, pademonstruoja Vengrijos internetinėje spaudoje matomą bendrą Baltijos šalių ver-

tinimą neatsietai viena nuo kitos²³. O, kaip minėta anksčiau, visos kitos nuorodos į Lietuvą buvo kontekstinės.

Kiti naujienų su nuorodomis į Lietuvą rėmai buvo Lietuvos paminėjimai *NATO bendradarbiavimo* naujienų kontekste. Šioje naujienų kategorijoje Lietuva buvo minima santykinai dažnai, taip pat reikėtų pasakyti, kad šioje naujienų kategorijoje Lietuva dažnai vertinama ir suvokiama kaip Baltijos regiono dalis ir minima arba trijų Baltijos šalių, arba platesnio Baltijos jūros regiono kontekste. Šios naujienų grupės pavyzdžių yra daug, o šia tema kalbėti pradėta dar prieš prasidedant Rusijos karui prieš Ukrainą – pavyzdžiui, 2022 m. sausio 26 d. 444 informavo apie šešių *F-15E JAV* naikintuvų dislokavimą Estijoje, pateikdamas ir platesnį faktinę informaciją paremtą komentarą apie Baltijos šalių saugumą užtikrinančias NATO oro misijas²⁴. Vėliau tokio tipo naujienos reguliariai pasirodydavo įvairiuose Vengrijos naujienų portaluose pateikiant informaciją apie Lietuvos ir įprastai kartu ir Baltijos šalių saugumo stiprinimą NATO formatu. Didžioji dalis naujienų pateikė kontekstinius Lietuvos paminėjimus, tačiau keliose naujienose buvo aptikti platesni informaciniai komentarai, kuriuose Lietuva, neretai kartu su Baltijos šalimis, buvo straipsnio objektas. Pavyzdžiui, 2022 m. spalį *Portfolio* citavo Lietuvoje besilankančią Vokietijos gynybos ministrę Christine Lambrecht, teigusią, kad NATO turi nuveikti daugiau dėl regiono saugumo užtikrinimo; straipsnyje taip pat buvo pateikta detalių apie Lietuvoje dislokuotus Vokietijos karius ir jų reikšmę užtikrinant Lietuvos saugumą ir pateikiant informacinio pobūdžio faktus apie Lietuvos saugumo užtikrinimą NATO formatu²⁵. Todėl galima teigti, kad ši naujiena

²³ Ferenc Kovács, „A balti államok rettegnek a NATO önelégültségétől“, *Index*, 2023 m. liepos 11 d., <https://index.hu/kulfold/2023/07/11/haboru-orosz-ukran-konfliktus-nato-balti-allamok-lettorszag-litvania-esztorszag/>.

²⁴ Márk Herczeg, „Amerika hat F-15 vadászgépet vezényelt a Baltikumba“, 444, 2022 m. sausio 26 d., <https://444.hu/2022/01/26/amerika-hat-f-15-vadaszgepet-vezenyelt-a-baltikumba>.

²⁵ MTI, „Bírált a NATO-t a német védelmi miniszter“, *Portfolio*, 2022 m. spalio 8 d., <https://www.portfolio.hu/global/20221008/biralta-a-nato-t-a-nemet-vedelmi-miniszter-571767>.

ilustruoja, kaip Vengrijos internetinėje spaudoje pateikiama Lietuvos nacionalinio saugumo samprata ir kaip NATO suteikia prielaidas saugumo stiprinimui rytinėse organizacijos narėse.

Taip pat pažymėtina, jog beveik visas šias naujienas vienija tai, kad jose nėra pateikiama išsamesnės informacijos arba gilesnių analizių apie Lietuvą, jos veikiau buvo trumpi pranešimai, kur Lietuva minima kontekstualiai, arba šios naujienos apėmė įvairias einamųjų klausimų detales trumpų informacinių pranešimų pagrindu, atkreiptinas dėmesys, plačioje naujienų panoramoje. Buvo analizuoti tokie klausimai kaip tuometinės Estijos premjerės Kaja Kallas raginimas Baltijos šalims skirti daugiau lėšų gynybai²⁶ ar Vokietijos bendrovės *Rheinmetall* investicija Lietuvoje, nors pastaroji naujiena, paminėtina, pateikė tik kontekstinę nuorodą į Lietuvą, o pagrindinė pranešimo naujiena buvo susijusi su užsakymais šiai bendrovei Europoje²⁷. Taip pat kalbėta apie Gitano Nausėdos vizitą Varšuvoje 1863 m. sukilimo metinių proga ir apie Lietuvos ir Lenkijos susitarimą dėl glaudesnio karinio bendradarbiavimo²⁸, privalomąją karinę tarnybą NATO valstybėse, kartu apibendrintai paminint ir Lietuvos atvejį²⁹, ar informuojant apie NATO pratybas Baltijos jūroje, kur minima ne tik Lietuva, bet ir Klaipėdos uostas kaip viena iš pratybų vietų³⁰. Tokių naujienų būta ir daugiau, taigi pažymėtina, kad toks santykinai

²⁶ 24, „Négyezer német katonát vezényelnék Litvániába“, 24, 2023 m. rugsėjo 27 d., <https://24.hu/kulfold/2023/09/27/negyezer-nemet-katonat-vezenyelenek-litvaniaba/>.

²⁷ 24, „A német Rheinmetall történetének legnagyobb megrendelését kapta tüzérségi löszerekből a Bundeswehrtől“, 24, 2024 m. birželio 20 d., <https://24.hu/kulfold/2024/06/20/a-nemet-rheinmetall-tortenetenek-legnagyobb-megrendeleset-kapta-tuzersegi-loszerekbol-a-bundeswehrtol/>.

²⁸ MTI, „Itt a bejelentés: katonai együttműködésre készül Lengyelország és Litvánia“, *Portfolio*, 2024 m. sausio 21 d., <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240121/itt-a-bejelentenes-katonai-egyuttmukodesre-keszul-lengyelorszag-es-litvania-664239>.

²⁹ Lili Takács, „Tíz NATO-tagállamban van kötelező sorkatonai szolgálat, nálunk államtitkárok vonulnak be tartalékosnak“, 444, 2024 m. balandžio 29 d., <https://444.hu/2024/04/29/tiz-nato-tagallamban-van-kotelezo-sorkatonai-szolgalat-nalunk-allamtitkarok-vonulnak-be-tartalekosnak>.

³⁰ Portfolio, „Bekeményit a NATO: történelmi erődemonstráció indul Oroszország holdudvarában“, *Portfolio*, 2024 m. birželio 6 d., <https://www.portfolio.hu/global/20240606/bekemenyit-a-nato-tortenelmi-erodemonstracio-indul-oroszorszag-holdudvaraban-690675>.

gausiai aptartas klausimas Vengrijos internetinėje spaudoje Lietuvai suteikia aktyvios NATO narės, kurios saugumo užtikrinimui NATO šalys skiria dėmesio ir kuriai aktualūs klausimai yra transliuojami vengriškai kalbančiais auditorijai, sampratą.

Dar vieni su Lietuva siejami žiniasklaidos rėmai buvo *gynybinių pajėgų stiprinimas*. Šiai teminei grupei priskiriamų naujienų Vengrijos internetinėje spaudoje buvo santykinai nemažai, apimti įvairūs gynybinių pajėgumų stiprinimo aspektai, šie pranešimai pateikti reguliariai, tačiau kartu reikėtų pasakyti, kad daugeliu atvejų tai taip pat buvo trumpi naujienų pranešimai nepateikiant išsamesnės analizės apie Lietuvą. Pažymėtina ir tai, kad daug šios kategorijos naujienų buvo pateiktos remiantis Lietuvos pareigūnų pareiškimais *X* platformoje. Pavyzdžiui, 2022 m. birželį *Index* publikavo informaciją cituodamas tuometinio Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro Arvydo Anušausko *X* platformoje pateiktą pranešimą, kad Lietuva už 300 milijonų eurų perka 18 savaeigių artilerijos įrenginių iš Prancūzijos³¹. Taip pat buvo remiamasi įvairiais kitais naujienų portalais – pavyzdžiui, 2023 m. spalį *Portfolio Defense News* publikacijos pagrindu informavo, kad Lietuva įsigis vokiškų tankų *Leopard 2*³². Tokių naujienų buvo ir daugiau, o kai kuriose jų Lietuva buvo minima visiškai kontekstualiai – pavyzdžiui, 444 2022 m. gruodį paskelbė, kad Estija perka HIMARS sistemą ir straipsnyje nurodyta, jog Lietuva ir Latvija taip pat perka šią sistemą³³. Kadangi šių naujienų buvo daug ir jos buvo reguliariai pateikiamos įvairiuose vengriškuose naujienų portaluose, jos taip pat dubliavosi. Vis dėlto,

³¹ Csenge Varga, „Litvánia Franciaországától vásárol ágyúkat“, *Index*, 2022 m. birželio 14 d., <https://index.hu/kulfold/2022/06/14/haboru-orosz-ukran-konfliktus-oroszorszag-ukrajna-volodimir-zelenskij-vlagyimir-putyin-percrol-percre-kedd/litvania-franciaorszagtol-vasarol-agyukat/>.

³² Portfolio, „Versenybe szállt egymással a 3 legjobb nyugati tank – A Leopard 2-es került ki győztesen“, *Portfolio*, 2023 m. liepos 28 d., <https://www.portfolio.hu/global/20230728/versenybe-szallt-egymással-a-3-legjobb-nyugati-tank-a-leopard-2-es-kerult-ki-gyoztesen-630455>.

³³ Imola Kiss, „Észtország HIMARS-rakétavetőket szerez be, hogy növelje az ország védelmét“, 444, 2022 m. gruodžio 3 d., <https://444.hu/2022/12/03/esztorszag-himars-raketavetoket-szerez-be-hogy-novelje-az-orszag-vedelmet>.

nepaisant išimtinai informacinio srauto apie Lietuvą be platesnių komentarų, toks naujienų tipas ir reguliarumas rodo platų ir reguliarių temos aptarimą Vengrijos internetinėje spaudoje, kai Vengrijos viešajame diskurse reguliariai informuojama apie Lietuvos planus stiprinti savo gynybinius pajėgumus ir Lietuva parodoma kaip savo saugumu besirūpinanti valstybė. Taigi šiuo atveju svarbesnis tampa ne naujienų turinys, o veikiau jų reguliarumas.

Galiausiai, taip pat paminėtina santykinai skaičiais mažiau išreikšta, tačiau dar viena Lietuvai aktuali Vengrijos internetinės spaudos dėmesio sulaukusi tema – *energetinis saugumas*. 2022 m. balandį *Index* Lietuvos energetikos ministro Dainiaus Kreivio citatos pagrindu publikavo trumpą pranešimą informuodamas, kad Lietuva yra pirmoji rusiškų dujų importo atsisakiusi ES valstybė³⁴, o apie tai daugiau detalių 2022 m. gegužę pateikė *444*, taip pat informuodamas apie bendrą Lietuvos energetinės nepriklausomybės situaciją³⁵. O 2023 m. balandį *Telex* pasirodė pranešimas ir apie tai, kad Lietuva pirmą kartą atsijungė nuo Rusijos elektros tinklų, taip pat buvo pateiktas platesnis komentaras apie Lietuvos energetikos sektoriaus situaciją³⁶. Paminėtinas ir dar vienas kontekstinis Lietuvos paminėjimas 2022 m. vasarą – *444* pranešė apie Latvijos parlamento sprendimą uždrausti rusiškų dujų importą, kur Lietuvos paminėjimas siejamas su kontekstualiai paminėtu tiesiamu dujotiekiu tarp Lietuvos ir Lenkijos³⁷. Taigi galima teigti, kad nors energetinio saugumo atveju

³⁴ Index, „Litvánia az EU-n belül elsóként tagadja meg az orosz gázt“, *Index*, 2022 m. balandžio 3 d., <https://index.hu/kulfold/2022/04/03/haboru-oroszorszag-ukrajna-pu-tyin-zelenszkij-tamadas-invazio-targyalas-vasarnapi-percrol-percre-hirosszefoglalo/litvania-az-eu-n-belul-elsokent-tagadja-meg-az-orosz-gaszt/>.

³⁵ Bence Horváth, „Litvánia vasárnaptól egyáltalán nem vásárol orosz energiát“, *444*, 2022 m. gegužės 21 d., <https://444.hu/2022/05/21/litvania-vasarnaptol-egyaltalan-nem-vasarol-orosz-energiat>.

³⁶ Hanga Zsófia Aradi, „Litvánia próbaképpen először vált le teljesen az orosz villamosenergia-hálózatról“, *Telex*, 2023 m. balandžio 22 d., <https://telex.hu/kulfold/2023/04/22/litvania-probaképpen-eloszor-valt-le-teljesen-az-orosz-villamosenergia-halozatrol>.

³⁷ Imola Kiss, „Lettországban betiltották az orosz gáz importját“, *444*, 2022 m. liepos 14 d., <https://444.hu/2022/07/14/lettorszagban-betiltottak-az-orosz-gaz-importjat>.

kalbėti apie reguliariai formuojamą „rėmą“ sudėtinga dėl nedidelio naujienų šia tema Vengrijos internetinėje spaudoje skaičiaus, vis dėlto atkreiptinas dėmesys, kad aktualiausi Lietuvos energetinio saugumo stiprinimo klausimai vengriškuose naujienų portaluose buvo pateikiami reguliariai. Taigi galima teigti, kad Lietuvos saugumo ir gynybinių pajėgų stiprinimas, Lietuvos saugumas ir bendradarbiavimas NATO formatu buvo reguliariai Vengrijos internetinėje spaudoje aptartas klausimas, atveriantis galimybę vengriškai kalbantiems asmenims reguliariai gauti informacijos apie Lietuvos saugumo situaciją.

3.2. *Rusijos karas prieš Ukrainą*

Vertinant Lietuvos paminėjimus Vengrijos internetinėje spaudoje *Rusijos karo prieš Ukrainą naujienų* kontekste reikėtų pasakyti, kad tai buvo daugiausia naujienų absoliučiais skaičiais apėmęs teminis blokas, kurį teminiu požiūriu galima padalinti į kelias grupes.

Dažniausiai šiuose naujienų „rėmuose“ Lietuva buvo minima *ties karinės, tiek politinės paramos Ukrainai kontekste*, o šios kategorijos naujienų buvo rasta visuose tirtuose Vengrijos naujienų portaluose. Paminėtina, kad didžioji šios kategorijos naujienų dalis, kaip ir ankstesniais ir jau aptartais atvejais, buvo ne išsami Lietuvos atvejo analizė, o trumpi faktine informacija pagrįsti pranešimai remiantis Lietuvos pareigūnų X platformoje pateiktais pranešimais arba įvairių užsienio naujienų portalų naujienomis. Tokių naujienų pavyzdžių yra daug, jos buvo pateikiamos reguliariai reaguojant į įvairius paramos paketus, o pirmąją šios kategorijos naujiena būtų galima laikyti 2022 m. sausio 21 d. pasirodžiusį trumpą pranešimą naujienų portale 24, informuojantį, kad dėl augančios įtampos Baltijos šalys Ukrainai perduoda priešlėktuvinių raketų *Stinger* ir prieštankinių paleidimo sistemų *Javelin*³⁸. Prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą, tokio tipo

³⁸ Zsigmond Kassai, „Fegyvereket ajánlottak fel Ukrajinának a balti államok“, 24, 2022 m. sausio 21 d., <https://24.hu/kulfold/2022/01/21/legvedelmi-fegyverek-ukrajna-balti-allamok-oroszorszag/>.

pranešimai tapo reguliarūs, kaip kad 2022 m. gegužę *Telex* pateikta informacija apie tuometinio Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro Arvydo Anušausko *X* platformoje pateiktą pažadą perduoti Ukrainai 20 šarvuočių transporterių *M113*, 10 karinių sunkvežimių ir 10 išminavimo automobilių³⁹. Taip pat paminėtina, kad Vengrijos internetinėje spaudoje buvo specifiškai paminėtos ir 2022 m. Lietuvoje įvykusios dvi sutelktinio finansavimo akcijos, skirtos paremti Ukrainai: 2022 m. liepą *Portfolio* informavo apie sutelktinio finansavimo būdu Lietuvoje įsigyto drono *Bayraktar „Vanagas“* perdavimą Ukrainai pateikdamas Arvydo Anušausko citatą šiuo klausimu, tačiau nepateikdamas platesnio komentaro apie šią akciją⁴⁰; lapkritį *Portfolio* informavo apie per sutelktinio pinigų rinkimo kampaniją įsigytų daugiau nei 100 antidroninių ginklų *EDM4S* perdavimą Ukrainai; šiame kontekste buvo pacituotas iniciatyvos organizatorius visuomenininkas Andrius Tapinas, taip pat buvo pateikta informacija apie šių dronų reikšmę kare⁴¹. Taigi reikėtų pasakyti, kad nors daugelį šios kategorijos naujienų sudarė trumpi pranešimai, jie taip pat nuosekliai formavo Lietuvos kaip aktyviai Ukrainą remiančios valstybės sampratą arba „rėmus“.

Kita naujienų grupė arba naujienų „rėmai“, kur buvo minima Lietuva, – *NATO reakcija į Rusijos karą prieš Ukrainą* – buvo, palyginti su paramos Ukrainai naujienomis, santykinai mažiau aprašyta. Dar pirmą Rusijos karo prieš Ukrainą dieną, 2022 m. vasario 24 d., 24 publikavo trumpą pranešimą apie Baltijos šalių inicijuojamas konsultacijas pagal NATO sutarties 4 straipsnį⁴². Kitas pavyzdys būtų

³⁹ Flóra Dóra Csatári, „Páncéložott járműeket küld Litvánia Ukrajnának“, *Telex*, 2022 m. gegužės 25 d., <https://telex.hu/kulfold/2022/05/25/pancelozott-jarmuveket-kuld-litvania-ukrajnanak>.

⁴⁰ Portfolio, „Közösségi finanszírozással vett Bayraktar drónt kapott Ukrajna“, *Portfolio*, 2022 m. liepos 6 d., <https://www.portfolio.hu/global/20220706/kozossegi-finanszirozassal-vett-bayraktar-dront-kapott-ukrajna-554717>.

⁴¹ Portfolio, „Videó: új, lenyűgöző kinézetű fegyverrel szedik le a rettegett orosz drónokat“, *Portfolio*, 2022 m. lapkričio 18 d., <https://www.portfolio.hu/global/20221118/video-uj-lenyugozo-kinezetu-fegyverrel-szedik-le-a-rettegett-orosz-dronokat-579864>.

⁴² Atilla Papp, „Ezt jelenti a NATO 4. cikke, melyet a balti államok és Lengyelország forszíroz“, 24, 2022 m. vasario 24 d., <https://24.hu/kulfold/2022/02/24/ezt-jelenti-a-nato-4-cikke-melyet-a-balti-allamok-es-lengyelorszag-forsziroz/>.

2024 m. pavasarį pasirodžiusi ir santykinai nemažai dėmesio Vengrijos internetinėje spaudoje sulaukusi (tiesa, daugiausia trumpų žinučių pagrindu) informacija apie Prancūzijos prezidento Emanuelio Makrono pareiškimą dėl galimo NATO karių siuntimo į Ukrainą. Vienoje iš šių naujienų, paremtų *Le Monde* publikacija, kur buvo pateikta išsami analizė apie įvairių Europos šalių požiūrį į šį klausimą, buvo minimos Baltijos šalys, cituojant ir Arvydą Anušauską bei tuometinį Lietuvos Respublikos Prezidento patarėją Kęstutį Budrį, šitaip perteikiant Lietuvos poziciją aktualių Europos saugumo aplinkos klausimu⁴³. Šios naujienų kategorijos kontekste taip pat paminėtinas kelis kartus Vengrijos internetinėje spaudoje pasirodęs Suvalkų koridoriaus motyvas, kurio kompleksiskumas išsamiausiai (nors taip pat trumpos naujienos pagrindu) buvo aprašytas pateikiant aktualią faktinę informaciją *Portfolio* portale *The Guardian* publikacijos pagrindu⁴⁴. Vis dėlto pažymėtina, kad naujienos apie Lietuvą šia tema Vengrijos internetinėje spaudoje nebuvo plėtotos intensyviai ir Lietuvos minėjimas šiame kontekste nebuvo reguliarus, tačiau viena iš svarbiausių šios kategorijos reikšmių buvo Lietuvai kritiškai reikšmingo Suvalkų koridoriaus paminėjimas ir aktyvaus Baltijos šalių dalyvavimo siekiant užtikrinti Europos saugumą pademonstravimas.

Dar viena išskirtina naujienų grupė arba „rėmai“, kur įvairiuose kontekstuose minima Lietuva, buvo *sankcijos Rusijai ir Baltarusijai*. Tai buvo santykinai gausiai aptarta tema Vengrijos internetinėje spaudoje, iš esmės taip pat pateikianti nemažai nuorodų į Lietuvą. Pavyzdžiui, 2023 m. balandį 444 citavo tuometinį Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministrą Gabrielių Landsbergį, teigusį, kad sankcijos Rusijos valstybinės atominės energetikos korporacijai „Ro-

⁴³ Iván Miklós Szegő, „Atomcsapással is fenyegetik Párizst az oroszok, ha Macron katonákat küld az ukrán frontra“, 24, 2024 m. kovo 23 d., <https://24.hu/kulfold/2024/03/23/atomcsapással-is-fenyegetik-parizst-az-oroszok-ha-macron-katonakat-kuld-az-ukran-frontra/>.

⁴⁴ Portfolio, „A NATO gyenge pontjánál indított gigantikus hadgyakorlatot Putyin legnagyobb szövetségese“, *Portfolio*, 2023 m. rugpjūčio 8 d., <https://www.portfolio.hu/global/20230808/a-nato-gyenge-pontjanal-inditott-gigantikus-hadgyakorlatot-putyin-legnagyoibb-szovetsegese-632327>.

satom“ bus įvestos 7 etapais⁴⁵. Daugiau naujienų šioje kategorijoje buvo pateikta kalbant apie Lietuvos veiksmus įvedant įvairių rūšių apribojimus, kaip antai 2022 m. liepą įvestas draudimas į Lietuvą atvykti Rusijos Ortodoksų bažnyčios patriarchui Kirilui⁴⁶ ar 2023 m. pavasarį įvairiuose Vengrijos naujienų portaluose (išskyrus *Telex*) pasirodę pranešimai apie planus Lietuvoje atkurti Konstantinopolio patriarchatą⁴⁷. Taip pat reguliariai pasirodė pranešimų apie įvairias kitas planuojamas ar įvedamas sankcijas, kaip kad 2023 m. rugpjūtį *Telex The Guardian* publikacijos pagrindu pateikta informacija apie dar dviejų Lietuvos sienos perėjimo punktų pasienyje su Baltarusija uždarymą⁴⁸. Šios naujienų kategorijos kontekste paminėtinas ir Vengrijos internetinėje spaudoje dėmesio sulaukęs Kaliningrado tranzito klausimas. Šiame kontekste išskirtina viena iš nedaugelio išsamių publikacijų – 2022 m. kovą *Portfolio* paskelbtas išsamus straipsnis apie Kaliningrado sritį, kur ji vadinama NATO Achilo kulnu ir teigiama, kad vietoj Europos Honkongo ji virto labiausiai militarizuota teritorija žemyne, Lietuvą minint kaip besiribojančią valstybę⁴⁹, tačiau didžioji pranešimų dalis šioje kategorijoje buvo trumpi pranešimai 2022 m. vasarą svarstymų apie Kaliningrado tranzitą kontekste. Taigi pažymėtina, kad visos šios naujienos, nors ir pateikiančios kiek pla-

⁴⁵ Juli Mészáros, „Litvánia javaslatá szerint az EU hét szakaszban vezessen be szankciókat a Roszatom ellen“, 444, 2023 m. balandžio 18 d., <https://444.hu/2023/04/18/litvania-javaslatá-szerint-az-eu-het-szakaszban-vezessen-be-szankciokat-a-rozatom-ellen>.

⁴⁶ István Bereznay, „Litvánia meglepte: kitiltották a háborúpárti pátriárkát“, *Index*, 2022 m. liepos 27 d., <https://index.hu/kulfold/2022/07/27/haboru-orosz-ukran-konfliktus-putyin-zelenskij-moszkva-invazio-kreml/litvania-meglepte-kitiltottak-kirill-patriarkat/>.

⁴⁷ Portfolio, „Érik az újabb egyházszakadás: a litvániai ortodoxok sem kérnek Kirill pátriárkából“, *Portfolio*, 2023 m. kovo 21 d., <https://www.portfolio.hu/global/20230321/erik-az-ujabb-egyhazszakadas-a-litvaniai-ortodoxok-sem-kernek-kirill-patriarkabol-604202>.

⁴⁸ Bálint Nagy, „Újabb két Belarusszal közös határátkelőjét zárja le Litvánia“, *Telex*, 2023 m. rugpjūčio 28 d., <https://telex.hu/kulfold/2023/08/28/ujabb-ket-belarusszal-koz-os-hataratkelojet-zarja-le-litvania>.

⁴⁹ Gábor Tar, „A Baltikum Hongkongja helyett Európa egyik legmilitarizáltabb térsége határolja a NATO Achilles-sarkát“, *Portfolio*, 2022 m. kovo 13 d., <https://www.portfolio.hu/global/20220313/a-baltikum-hongkongja-helyett-europa-egyik-legmilitarizaltabb-tersege-hatarolja-a-nato-achilles-sarkat-533037>.

tesnį informacinį komentarą apie Lietuvą, buvo koncentruoti informaciniai pranešimai be išsamesnių komentarų apie Lietuvą, ir nors šie naujienų pranešimai nebuvo išsamūs informaciniu ir analitiniu požiūriu, vis dėlto jų reguliarumas nuolat primindavo apie aktyvią Lietuvos užsienio politiką.

Galiausiai, dar viena naujienų grupė buvo įvairūs su *Rusijos grėsme susiję klausimai*, apėmę įvairių teminių naujienų lauką, kaip antai Ukrainos grūdų eksporto klausimas, apie kurį diskutuota 2022 m., ir Gabrieliaus Landsbergio siūlymai užtikrinti jo saugumą⁵⁰ ar 2024 m. kovo mėnesį 24 publikuotas išsamus straipsnis apie *Wagner* grupuotės keliamas grėsmes NATO ir šios grupuotės veiklą, paminint Lietuvą kartu su Lenkija ir Suomija hibridinės grėsmės kontekste⁵¹; taip pat paminėtinas 2024 m. gegužę 24 publikuotas trumpas pranešimas apie Rusijos trukdymą GPS Baltijos regione⁵². Taigi galima teigti, kad šioje naujienų grupėje pateikiama informacija arba nuorodos į Lietuvą atspindi reguliarių aktualijų vaizdavimą Vengrijos internetinėje spaudoje, kai pateikiamos tiek grėsmės Lietuvos saugumui, tiek Lietuvos kovos su jomis būdai ir taip Lietuva parodoma kaip aktyviai savo saugumu besirūpinanti valstybė.

3.3. Lietuvos atstovų pareiškimai ir dvišaliai santykiai

Vertinant paskutinę *saugumo* grupės naujienų kategoriją, atspindinčią *aukščiausią Lietuvos pareigūnų pareiškimus arba dvišalių ir daugiašalių santykių vystymą, kartu apimant ir santykius su Vengrija*, paminėtina, kad tai buvo, palyginti su kitomis naujienų kategori-

⁵⁰ Gergely Tóth, „Litvánia nemzetközi blokádterő flottát állítana fel az ukrán gabonaexport megmentésére“, *Telex*, 2022 m. gegužės 23 d., <https://telex.hu/kulfold/2022/05/23/litvania-nemzetkozi-blokadtoro-flottat-allitana-fel-az-ukran-gabonaexport-megmentesere>.

⁵¹ Róbert Gönczi, „Fenyegeti-e a Wagner-csoport Európa határait?“, 24, 2024 m. kovo 29 d., <https://24.hu/kulfold/2024/03/29/wagner-csoport-afrika-hadtest-zsoldosok-libia-moszkva-europa-migracio-haboru/>.

⁵² 24, „Oroszországot vádolta az észk külügyminiszter a GPS-jelek zavarásával a Baltikum térségében“. 24, 2024 m. gegužės 2 d., <https://24.hu/kulfold/2024/05/02/oroszorszagot-vadolta-az-eszk-kulugyminiszter-a-gps-jelek-zavarasaval-a-baltikum-tersegeben/>.

jomis, ne tokia gausi, tačiau taip pat nuosekliai ir reguliariai plėtota tema, parodanti Lietuvą kaip aktyviai bendradarbiaujančią su regiono valstybėmis įvairių formatų lygmeniu, kur taip pat dalyvauja Vengrijos atstovai. Pirmiau paminėtos trys naujienų subkategorijos buvo sujungtos į vieną dėl tiriamuoju laikotarpiu lėtai besivysčiusių dvišalių santykių tarp Vilniaus ir Budapešto, todėl buvo atrinktas platesnis reikšmių laukas, kurį galima suskirstyti į kelias temines grupes.

Tai, visų pirma, *aukščiausių Lietuvos atstovų pareiškimai*, kurie reguliariai ir nuosekliai buvo pateikiami Vengrijos internetinėje spaudoje. Pirmieji pareiškimai pasirodė dar iki Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios: pavyzdžiui, 2022 m. vasario 9 d. *Portfolio* trumpame pranešime citavo Lietuvos prezidentą Gitaną Nausėdą, išreiškusį Lietuvos norą JAV karių dislokavimą Lietuvoje paversti nuolatiniu⁵³. Prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą įvairių Lietuvos pareigūnų pareiškimai, dažniausiai paremti citatomis platformoje *X* arba kitų naujienų agentūrų pateikta trumpa informacija, buvo pateikiami reguliariai, o dažniausiai cituoti buvo Gabrielius Landsbergis, pavyzdžiui, 2022 m. kovą Vilniuje per susitikimą su JAV valstybės sekretoriumi Antony Blinkenu teigęs, kad „už naftą ir dujas negalima atsiskaityti ukrainiečių krauju“⁵⁴, 2024 m. gegužę Briuselyje kritikavęs Vengriją dėl to, kad ši blokavo 41 % iniciatyvų dėl sankcijų Rusijai⁵⁵ ar 2023 m. sausį *X* platformoje pasidalinęs teiginiu *Tanke Schon* Ukrainos vėliavos fone reaguodamas į Vokietijos sprendimą siųsti vokiškus tankus į Ukrainą ir Vengrijos internetinėje spaudoje teigdamas, kad tokio tipo pranešimas yra žaismingas, priešingai nei

⁵³ MTI, „A litvánok az amerikai katonák állandó jelenlétét kéri“, *Portfolio*, 2022 m. vasario 9 d., <https://www.portfolio.hu/global/20220209/a-litvanok-az-amerikai-katonak-allando-jelenletet-kerik-525865>.

⁵⁴ MTI, „Drámai kijelentést tett a litván külügyminiszter“, *Portfolio*, 2022 m. kovo 7 d., <https://www.portfolio.hu/global/20220307/dramai-kijelentest-tett-a-litvan-kulugyminiszter-531575>.

⁵⁵ 24, „Landsbergis: Megoldást kell találni a magyar problémára“, 24, 2024 m. gegužės 27 d., <https://24.hu/kulfold/2024/05/27/landsbergis-megoldast-kell-talalni-a-magyar-problema/>.

daugelio kitų ministrų pranešimai socialiniuose tinkluose⁵⁶, ir Gitanas Nausėda, pavyzdžiui, 2023 m. gegužę susitikimo su Vokietijos prezidentu Franku-Walteriu Steinmeieriu Vilniuje metu dar kartą kalbėjęs apie poreikį stiprinti rytinę NATO dalį⁵⁷, ar 2023 m. spalį kritikavęs Vengrijos premjerą Viktorą Orbaną dėl šio susitikimo su Vladimiru Putinu⁵⁸. 2023 m. gruodį *Index* citavo Lietuvos europarlamentarę Rasą Juknevičienę, kritikavusią Viktorą Orbaną dėl šio santykių su Rusija, taip pat pridėdamas Viktoro Orbano ir Vengrijos užsienio reikalų ministro Péterio Szijjártó komentarus šiuo klausimu⁵⁹, taip parodydamas, kad ir Vengrijos santykių su ES šalimis elementas buvo aktualus Vengrijos internetinei spaudai. Taigi galima teigti, kad aukščiausių Lietuvos pareigūnų pareiškimai buvo santykinai gausiai ir nuosekliai cituojami, taip pat atkreiptinas dėmesys, kad beveik visos šios citatos yra susijusios su Europos saugumo situacija ir Rusijos karu prieš Ukrainą. Taip pat pažymėtina, kad beveik visos šios citatos buvo pateiktos trumpų pranešimų formatu nepateikiant nuoseklesnės Lietuvos užsienio politikos ir nacionalinio saugumo klausimų analizės. Vis dėlto konstatuotina, kad reguliarius Lietuvos pozicijos reiškimas vengriškoje internetinėje spaudoje ne tik atvėrė galimybę transliuoti Lietuvos poziciją Europos saugumo ir grėsmių klausimais, bet ir parodė Lietuvą kaip aktyvią ir saugumu besirūpinančią valstybę.

Kita Lietuvą įtraukianti naujienų kategorija buvo *Lietuvos ir Vengrijos atstovų susitikimai daugiašalių susitikimų formatu*, ku-

⁵⁶ Baláz Kaufmanns, „A litván külügyminiszter teletankolta a szóviccvonatot“, 444, 2023 m. sausio 25 d., <https://444.hu/2023/01/25/a-litvan-kulugyminsizter-teletankolta-a-szoviccvonatot>.

⁵⁷ Gyula Szabó, „Újabb európai ország kezdett el felkészülni a legrosszabb háborús forgatókönyvre“, *Index*, 2023 m. gegužės 21 d., <https://index.hu/gazdasag/2023/05/31/haboru-orosz-ukran-konfliktus-litvania-nemetszag-hadsereg/>.

⁵⁸ Máté Vaskor, „Az észet miniszterelnök és a litván elnök is kifejtette a véleményét az Orbán-Putin találkozárról“, 24, 2023 m. spalio 26 d., <https://24.hu/kulfold/2023/10/26/orban-viktor-vlagyimir-putyin-eu-csucs-eszt-miniszterelnok-litvan-elnok/>.

⁵⁹ Szabina Molnár, „Kemény vádakat vágott Orbán Viktor fejéhez az Európai Néppárt“, *Index*, 2023 m. gruodžio 18 d., <https://index.hu/kulfold/2023/12/18/orban-viktor-miniszterelnok-magyarorszag-oroszorszag-vlagyimir-putyin-europai-neppart-litvania/>.

riuose dalyvavo Lietuvos ir Vengrijos atstovai. Kadangi tiriamuoju laikotarpiu dvišalių Lietuvos ir Vengrijos atstovų susitikimų nebuvo, šie susitikimai vyko daugiašalių susitikimų formatu. Šiuo atveju Vengrijos internetinės spaudos analizė leidžia užfiksuoti įvairiais formatais vykusius susitikimus fiksuojant regioninę Lietuvos diplomatinės chronologiją. Vienas iš formatų buvo NATO rytinės dalies valstybių Europos saugumo ir Rusijos karo prieš Ukrainą situacijos aptarimas: pavyzdžiui, 2022 m. kovą Bratislavoje susitiko 8 (Bulgarijos, Čekijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Slovakijos, Vengrijos) rytinės NATO narės aptarti saugumo aktualijų⁶⁰, o 2022 m. rugpjūtį Kyjive susitiko Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Rumunijos, Slovakijos ir Vengrijos atstovai su Ukrainos atstovais⁶¹. Kiti susitikimai nebuvo susiję su Europos saugumo aktualijomis: pavyzdžiui, 2022 m. liepos 14 d. 24⁶² ir *Portfolio*⁶³ pranešė, kad Paryžiuje Bastilijos dienos proga vykusiame kariniame parade dalyvavo devynių NATO šalių, kartu ir Lietuvos, karinių pajėgų atstovai; taip pat paminėtina darbinė vakarienė Berlyne 2023 m. lapkritį, kur dalyvavo Vengrijos, Vokietijos, Kipro, Graikijos, Belgijos, Austrijos ir Lietuvos atstovai⁶⁴, arba Vidurio Europos ir Baltijos šalių vandenilio organizacijų atstovų susitikimas *Three Seas Hydrogen Council* kontekste, kur narės yra tiek Lietuva, tiek Vengrija, taip pat pateik-

⁶⁰ Sándor Czinkóczi, „A szlovák külügyminiszter külön felszólította Sziijártót, hogy foglaljon már állást az orosz invázióval kapcsolatban“, 444, 2022 m. kovo 31 d., <https://444.hu/2022/03/31/a-szlovak-kulugyminiszter-kulon-felszolította-sziijartot-hogy-foglaljon-mar-allast-az-orosz-invazioval-kapcsolatban>.

⁶¹ Juli Mészáros, „Novák Katalin tanácsadója Kijevben vett részt egy találkózón“, 444, 2022 m. rugpjūčio 23 d., <https://444.hu/2022/08/23/novak-katalin-tanacsadoja-kijevben-vett-reszt-egy-talalkozon>.

⁶² 24, „Magyarország is részt vesz a párizsi Bastille-napi felvonuláson“, 24, 2022 m. liepos 14 d., <https://24.hu/kulfold/2022/07/14/magyarorszag-is-reszt-vesz-a-parizsi-bastille-napi-felvonulason/>.

⁶³ Portfolio, „Magyar honvédek is felvonultak a francia nemzeti ünnepen Párizsban“, *Portfolio*, 2022 m. liepos 14 d., <https://www.portfolio.hu/global/20220714/magyar-honvedek-is-felvonultak-a-francia-nemzeti-unnepen-parizsban-556305>.

⁶⁴ Máté Vaskor, „Berlinbe ment a hadgyakorlatról Orbán Viktor“, 24, 2023 m. lapkričio 13 d., <https://24.hu/kulfold/2023/11/13/orban-viktor-utazas-berlin-nemetorszag/>.

damas platesnį komentarą apie šią organizaciją⁶⁵. Taip pat paminėtinas kitas reguliarus – Bukarešto devynetuko, kurio narės yra Bulgarija, Čekija, Estija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Rumunija, Slovakija, Vengrija – formatas, kuris suteikia platformą reguliariems susitikimams tarp Lietuvos ir Vengrijos, kaip kad buvo, pavyzdžiui, 2022 m. birželį, kai Bukarešto devynetuko valstybės susitiko Bukarešte, kur kvietė stiprinti rytinę NATO dalį⁶⁶; taip pat paminėtinas dar vienas Vengrijos internetinėje spaudoje aprašytas susitikimas 2023 m. vasarį Lenkijoje, kuriame dalyvavo Gitanas Nausėda; šioje naujienoje šalia informacijos apie susitikimą ir formatą taip pat buvo pateiktas trumpas tuometinės Vengrijos prezidentės Katalinos Novak pasisakymas, kuriame nebuvo rasta komentarų apie Lietuvos ir Vengrijos santykius⁶⁷. Paminėtina ir dar viena reguliariam bendradarbiavimui prielaidas sukūrusi platforma – tai Trijų jūrų iniciatyva, kurios kontekste aprašytas susitikimas vyko 2024 m. balandį Lietuvoje ir apie kurį pranešė *Portfolio*. Šiame susitikime Vengrijai atstovavo valstybės prezidentas Tamás Sulyok, išreiškęs norą stiprinti ryšius su kitomis regiono valstybėmis. Vengrijos prezidentas dvišalių santykių formatu susitiko ir su Rumunijos, Ukrainos, Latvijos prezidentais, Slovakijos premjeru, tačiau dvišalis Lietuvos ir Vengrijos atstovų susitikimas neįvyko⁶⁸. Paminėtina, kad išskyrus pastarąją naujieną, visos ankstesnės šios kategorijos naujienos buvo pateiktos trumpų pranešimų, kuriuose nėra pateikiama platesnė Lietuvos ir Europos saugumo situacijos analizė, pagrindu.

⁶⁵ MTI, „Magyarország fontos területen lépett szövetsségre a régió nyolc államával“, *Portfolio*, 2024 m. vasario 1 d., <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240201/magyarorszag-fontos-teruleten-lepett-szovetsegre-a-regio-nyolc-allamaval-666719>.

⁶⁶ Márk Benics, „A NATO keleti szárnyának megerősítését szorgalmazza a közép- és kelet-európai tagállamok“, *444*, 2022 m. birželio 10 d., <https://444.hu/2022/06/10/a-nato-keleti-szarnyanak-megerositeset-szorgalmazza-a-kozep-es-kelet-europai-tagallamok>.

⁶⁷ Zsigmond Kassai, „Novák Katalin: „Alapvető érdekünk, hogy tovább erősítsük a NATO keleti szárnyát“, 24, 2023 m. vasario 22 d., <https://24.hu/belfold/2023/02/22/novak-hatali-varso-bukaresti-kilencek-nato-orosz-ukra-haboru/>.

⁶⁸ MTI, „Volodimir Zelenskij ukrán elnökkel tárgyal Sulyok Tamás“, *Portfolio*, 2024 m. balandžio 11 d., <https://www.portfolio.hu/global/20240411/volodimir-zelenskij-ukran-elnokkel-targyalt-sulyok-tamas-680085>.

Dar viena naujienų kategorija buvo *dvišalių susitikimų ar bendradarbiavimo atvejai tarp Lietuvos ir įvairių valstybių nedalyvaujant Vengrijai*. Paminėtina, kad visi tokie pranešimai buvo susiję su Europos saugumo aktualijomis. Pavyzdžiui, 2022 m. vasarį 24 informavo apie aštuonių ES valstybių (Bulgarijos, Čekijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Slovakijos, Slovėnijos) prezidentų atvirą laišką, kuriame teigiama, kad Ukraina kaip galima greičiau turėtų tapti ES nare⁶⁹; 2022 m. kovą 24 informavo apie Lietuvos Seimo pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen kartu su kitų Baltijos šalių kolegomis apsilankymą Kyjive ir susitikimą su Ukrainos prezidentu Volodymyru Zelenskiu⁷⁰; 2022 m. balandį 24 informavo apie Ingridos Šimonytės ir Ukrainos premjero Deniso Šmigalo susitikimą Borodiankoje⁷¹, o tą patį mėnesį 444 informavo apie Lietuvos prezidento kartu su Estijos, Latvijos ir Lenkijos valstybių vadovais apsilankymą Kyjive ir paramos Ukrainai išreiškimą⁷²; 2022 m. rugpjūtį *Portfolio* pateikė informaciją apie bendrą Danijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Suomijos, Švedijos ir Vokietijos iniciatyvą dėl atsinaujinančios energetikos plėtros Baltijos jūros regione⁷³; 2022 m. spalį 444 informavo apie 9, kaip nurodyta, Vidurio Europos valstybių (Čekijos, Estijos, Juodkalnijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Slovakijos, Šiaurės Makedonijos) išreikštą paramą Ukrainos narystei

⁶⁹ Ildikó D. Kovács, „Nyílt levélben kéri nyolc EU-tagország elnöke, hogy vegyék fel Ukrainát tagnak“, 24, 2022 m. vasario 28 d., <https://24.hu/kulfold/2022/02/28/nyilt-levelben-keri-nyolc-eu-tagorszag-elnoke-hogy-vegyek-fel-ukrajnat-tagnak/>.

⁷⁰ 24, „Zelenszkij a balti államok parlamentjeinek házelnökeit fogadta Kijevben“, 24, 2022 m. kovo 24 d., <https://24.hu/kulfold/2022/03/24/zelenszkij-a-balti-allamok-parlamentjeinek-hazelnokeit-fogadta-kijevben/>.

⁷¹ 24, „Borogyankába látogatott a litván miniszterelnök“, 24, 2022 m. balandžio 11 d., <https://24.hu/kulfold/2022/04/11/borogyankaba-latogatott-a-litvan-miniszterelnok/>.

⁷² Albert Gazda, „Együtt indult el vonattal Kijevbe a lengyel, az észt, a litván és a lett államfő“, 444, 2022 m. balandžio 13 d., <https://444.hu/2022/04/13/egyutt-indult-el-vonattal-kijevbe-a-lengyel-az-eszt-a-litvan-es-a-lett-allamfo>.

⁷³ MTI, „Nyolc európai állam fogott össze Putyin miatt - Közösen lépnek a Kreml „fegyvere“ és a klímaválság ellen“, *Portfolio*, 2022 m. rugpjūčio 31 d., <https://www.portfolio.hu/global/20220831/nyolc-europai-allam-fogott-ossze-putyin-miatt-kozo-sen-lepnek-a-kreml-fegyvere-es-a-klimavalsag-ellen-564089>.

NATO⁷⁴; 2022 m. lapkritį *Portfolio* informavo apie Ingridos Šimonytės vizitą Kyjive kartu su Lenkijos premjeru Mateušu Moravieckiu ir susitarimus dėl paramos Ukrainai stiprinimo⁷⁵. Taip pat šiame kontekste paminėtina, kad ir Ukrainos prezidento Volodymyro Zelenskio apsilankymai Lietuvoje 2024 m. sausį⁷⁶ ir 2024 m. balandį⁷⁷ buvo paminėti trumpų pranešimų formatu. Reikėtų pasakyti, kad, kaip ir kitais atvejais, tai buvo veikiau trumpi informaciniai pranešimai, kur Lietuva minima arba kontekstualiai, arba tai buvo trumpas informacinis pranešimas apie Lietuvą. Taip pat, kaip matyti, daugiausia tokių pranešimų buvo 2022 m., o vėliau jų su laiku mažėjo, šitaip parodant, kad įvairios kitos aktualijos tapo svarbesniu klausimu Vengrijos internetinėje spaudoje. Vis dėlto galima konstatuoti, kad tiek Lietuvos atstovų pareiškimai, tiek Lietuvos ir užsienio valstybių atstovų susitikimai buvo reguliariai fiksuojami Vengrijos internetinėje spaudoje, taip parodant vengriškai kalbančiais auditorijai Lietuvos prioritetus ir užsienio politikos kryptis reaguojant į Europos saugumo situaciją.

Išvados

Lietuvos vaizdavimo Vengrijos internetinėje spaudoje dinamika ir tematiniai blokai yra ne tik Vilniui aktualus reputacinis ir valstybės matomumą užsienio valstybėse atspindintis faktorius, bet jis ir atveria galimybę įvertinti, kaip Lietuvai aktualūs iššūkiai yra suvokiami ir kokiuose kontekstuose pateikiami kitose valstybėse ir šitaip įspraudžia Lietuvą į tam tikrus tematinius „rėmus“, kurie formuojami be

⁷⁴ Pál Dániel Rényi, „Kilenc közép-európai tagállam máris támogatja Ukrajna NATO-tagságát“, *444*, 2022 m. spalio 2 d., <https://444.hu/2022/10/02/kilenc-kozep-europai-tagallam-maris-tamogatja-ukrajna-nato-tagsagat>.

⁷⁵ MTI, „Megállapodást írt alá Kijevben a litván és lengyel miniszterelnök“, *Portfolio*, 2022 m. lapkričio 26 d., <https://www.portfolio.hu/global/20221126/megallapodast-irt-ala-kijevben-a-litvan-es-lengyel-miniszterelnok-581486>.

⁷⁶ Atilla Papp, „Váratlanul Litvániába utazott Zelenszkij“, *24*, 2024 m. sausio 10 d., <https://24.hu/otthon/2024/01/10/orosz-ukran-haboru-clo-percrol-percre-2024-december-10/#varatlanul-litvaniaba-utazott-zelenszkij>.

⁷⁷ Máté Vaskor, „Litvániába utazik Zelenszkij“, *24*, 2024 m. balandžio 11 d., <https://24.hu/kulfold/2024/04/11/litvaniaba-utazik-zelenszkij/>.

Vilniaus viešosios diplomatijos įsikišimo. Šio klausimo aktualumas dar didesnę reikšmę įgyja NATO formato kontekste, nes šią organizaciją sudaro 32 valstybės, kur reikšmingas yra dvišalių ir daugiašalių santykių tinklas, kur kiekviena valstybė narė turi veto teisę. Tačiau Lietuvos vaizdavimo Vengrijos internetinėje spaudoje sampratos poreikį didina ir skirtingos oficialiai reiškiamos Vilniaus ir Budapešto pozicijos dėl Rusijos karo prieš Ukrainą bei įvairių kitų europinių ir transatlantinių saugumo ir kitų integracinių procesų kontekste pateikiamos vizijos.

Taip pat paminėtina, kad šiuo straipsniu tikimasi praplėsti ir akademinę diskusiją vertinant tiek vis dar netyrinėtą Lietuvos ir Vengrijos dvišalių santykių XXI a. dinamiką, tiek Lietuvos vaizdavimą Vengrijos spaudoje, kurį reikėtų suvokti platesniame Vengrijos spaudo analizės kontekste, šitaip prisidedant prie abiejų temų tyrimų.

Būtent penkių lankomiausių Vengrijos naujienų portalų analizė atveria galimybę įvertinti, kokia žinia apie Lietuvą yra pristatoma masėms ir kaip, tikėtina, Lietuva yra suvokiama vengriškai kalbančių asmenų. Įvertinus penkis lankomiausius Vengrijos naujienų portalus ir išanalizavus Lietuvos vaizdavimą juose konstatuotina, kad Vengrijos internetinėje spaudoje Lietuva buvo minima įvairiuose naujienų kontekstuose, kurie tyrimo metu buvo suskirstyti į dvi šiandienos Europos saugumo realijas atliepiančias temines kategorijas: tai *saugumo* srities ir *kitos* naujienos. Atitinkamai *saugumo* srities naujienos buvo padalintos į NATO naujienų ir gynybinių pajėgumų stiprinimo, Rusijos karo prieš Ukrainą ir aukščiausių Lietuvos pareigūnų pareiškimų ir Lietuvos dvišalių ir daugiašalių santykių subkategorijas, o *kitos* naujienos buvo padalintos į naujienų iš Lietuvos, sporto naujienų ir kontekstinių naujienų subkategorijas. Tyrimas atskleidė, kad populiariausia naujienų kategorija buvo *saugumo* kategorijos naujienos, sudariusios didžiausią naujienų dalį visuose tirtuose naujienų portaluose, o Rusijos karo prieš Ukrainą ir Europos saugumo situacijos kaip pagrindinio su Lietuva siejamo faktoriaus reikšmę patvirtina ir 2022 m. pirmajame pusmetyje matomas naujienų skaičiaus apie Lietuvą padidėjimas Vengrijos internetinėje spaudoje.

Vertinant *saugumo* kategorijos naujienas, paminėtina, kad šioje kategorijoje su Lietuva dažniausiai siejamas naujienų motyvas buvo Rusijos karas prieš Ukrainą kalbant apie tokius klausimus kaip parama Ukrainai, Rusijos grėsmė, sankcijos Rusijai ir Baltarusijai ir kiti klausimai. Dėmesio taip pat sulaukė *kitų* naujienų subkategorijos, aprėpiančios įvairius reiškinius, tokius kaip sporto įvykiai, įvairi statistinė informacija su kontekstinėmis nuorodomis į Lietuvą, įvairios įdomybės apie Lietuvą, tačiau šios naujienos nebuvo taip intensyviai ir reguliariai aptariamoms Vengrijos internetinėje spaudoje. Vis dėlto paminėtina, kad bendras naujienų srautas apie Lietuvą Vengrijos internetinėje spaudoje buvo įvairus tematinio požiūriu, reguliariai pateikiantis aktualijas ir reaguojantis į naujausius įvykius, o įvykių ir procesų vaizdavimo intensyvumas ir detalumas priklauso nuo bendro Lietuvos paminėjimų skaičiaus Vengrijos naujienų portaluose. Pažymėtina, kad didžioji dalis su Lietuva susijusių naujienų Vengrijos internetinėje spaudoje buvo trumpi pranešimai apie Lietuvą ją minint arba kontekstualiai, arba pateikiant tam tikrą naujieną be platesnio analitinio komentaro. Tik nedidelė dalis naujienų – vos 11 straipsnių iš daugiau nei tūkstančio – buvo išsamios ir detalios publikacijos, taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Lietuva dažnai buvo pateikiama paramos Ukrainai ir (ar) priklausymo Baltijos šalims požiūriu. Vis dėlto reiktų pasakyti, kad Vengrijos internetinė spauda Lietuvai suteikė aktyviai savo poziciją reiškiančios ir savo saugumu besirūpinančios valstybės įvaizdį, reguliariai demonstruodama Lietuvos reagavimą į įvairias Europos saugumo aktualijas, kad ir kokia būtų naujienų portalų reiškiamą politinę poziciją. Tokių reguliarių Lietuvos paminėjimų vengriškoje internetinėje spaudoje taip pat lėmė Vengrijos naujienų portaluose rodomas didelis susidomėjimas Rusijos karu prieš Ukrainą ir Europos bei NATO atsaku į jį, taip pat reguliariai pasirodančios naujienos apie Vengrijos ir Ukrainos dvišalius santykius, tačiau pastarasis klausimas reikalauja atskiro tyrimo. Taigi galima teigti, kad, nepaisant šiuo metu besiskiriančios Vilniaus ir Budapešto grėsmių sampratos Europos saugumo aplinkos kontekste, kartu sustabdžiusios ir dvišalių santykių tarp Lietuvos ir Vengrijos raidą, pažymėtina,

kad lankomiausi Vengrijos naujienų portalai išsamiai atvaizdavo pagrindinius Lietuvos saugumo iššūkius ir aprašė pagrindines aktualijas. Nors tai nebuvo išsamios informacinių požiūriu naujienos, jos didelėi vengriškai kalbančiai auditorijai reguliariai transliavo Lietuvos kaip savo ir regiono saugumu besirūpinančios valstybės sampratą ir „rėmus“.

Literatūra

- Anderson, Monica ir Brooke Auxier. *Social Media Use in 2021*. Pew Research Center, 2021.
- Anholt, Simon. „The Importance of National Reputation. Engagement: Public Diplomacy in a Globalised World“. *Foreign & Commonwealth Office*, 2008: 30–43.
- Aradi, Hanga Zsófia. „Litvánia próbaképpen először vált le teljesen az orosz villamosenergia-hálózatról“. 2023 m. balandžio 22 d. <https://telex.hu/kulfold/2023/04/22/litvania-probaképpen-eloszor-valt-le-teljesen-az-orosz-villamosenergia-halozatrol>.
- Benics, Márk. „A NATO keleti szárnyának megerősítését szorgalmazza a közép- és kelet-európai tagállamok“. 444, 2022 m. birželio 10 d. <https://444.hu/2022/06/10/a-nato-keleti-szarnyanak-megerositeset-szorgalmazza-a-kozep-es-kelet-europai-tagallamok>.
- Bereznay, István. „Litvánia meglepte: kitiltották a háborúpárti pátriarkát“. *Index*, 2022 m. liepos 27 d. <https://index.hu/kulfold/2022/07/27/haboru-orosz-ukrainkonfliktus-putyin-zelenszkij-moszkva-invazio-kreml/litvania-meglepte-kitiltotak-kirill-patriarkat/>.
- Birő-Nagy, András. *A világ magyar szemmel. Külpolitikai attitűdök Magyarországon 2024-ben*. Budapest: Policy Solutions, 2024.
- Carter, Michael J. „The Hermeneutics of Frames and Framing: An Examination of the Media’s Construction of Reality“. *SAGE Open*, April-June (2013): 1–12.
- Csatári, Flóra Dóra. „Páncélozott járműveket küld Litvánia Ukrainának“. *Telex*, 2022 m. gegužės 25 d. <https://telex.hu/kulfold/2022/05/25/pancelozott-jarmuveket-kuld-litvania-ukrainanak>.
- Czinkóczi, Sándor. „A szlovák külügyminiszter külön felszólította Szijjártót, hogy foglaljon már állást az orosz invázióval kapcsolatban“. 444, 2022 m. kovo 31 d. <https://444.hu/2022/03/31/a-szlovak-kulugyminiszter-kulon-felszolította-szijjártot-hogy-foglaljon-mar-allast-az-orosz-invazioval-kapcsolatban>.
- D. Kovács, Ildikó. „Nyílt levélben kéri nyolc EU-tagország elnöke, hogy vegyék fel Ukrainát tagnak“. <https://24.hu/kulfold/2022/02/28/nyilt-levelben-keri-nyolc-eu-tagorszag-elnoke-hogy-vegyek-fel-ukrajnat-tagnak/>.

- Davison, Phillips, W. „News Media and International Negotiation“. *The Public Opinion Quarterly*, no. 38:2 (1974): 174–191.
- Gammelsaeter, Hallgeir. „Media Visibility and Place Reputation: Does Sport make a Difference?“. *Journal of Place Management and Development* (2017): 1–19.
- Gazda, Albert. „Együtt indult el vonattal Kijevbe a lengyel, az ész, a litván és a lett államfő“. 444, 2022 m. balandžio 13 d. <https://444.hu/2022/04/13/egyutt-indult-el-vonattal-kijevbe-a-lengyel-az-eszt-a-litvan-es-a-lett-allamfo>.
- Gilboa, Eytan. „Global Television News and Foreign Policy: Debating the CNN Effect“. *International Studies Perspectives*, no. 6 (2005): 325–341.
- Gönczi, Róbert. „Fenyegeti-e a Wagner-csoport Európa határait?“. 24, 2024 m. kovo 29 d. <https://24.hu/kulfold/2024/03/29/wagner-csoport-afrika-hadtest-zsoldosok-libia-moszkva-europa-migracio-haboru/>.
- Herczeg, Márk. „Amerika hat F-15 vadászgépet vezényelt a Baltikumba“. 444, 2022 m. sausio 26 d. <https://444.hu/2022/01/26/amerika-hat-f-15-vadaszgepet-vezenyelt-a-baltikumba>.
- Hocking, Brian ir Jan Melissen. „Diplomacy in the Digital Age“. *Clingendael. Netherlands Institute of International Relations*, 2015.
- Horváth, Bence. „Litvánia vásárnaptól egyáltalán nem vásárol orosz energiát“. 444, 2022 m. gegužės 21 d. <https://444.hu/2022/05/21/litvania-vasarnaptol-egyaltalan-nem-vasarol-orosz-energiat>.
- Index. „Litvánia az EU-n belül elsőként tagadja meg az orosz gázt“. *Index*, 2022 m. balandžio 3 d. <https://index.hu/kulfold/2022/04/03/haboru-oroszorszag-ukrajna-putyin-zelenszkij-tamadas-invazio-targyalas-vasarnapi-percrel-hirossze-foglalo/litvania-az-eu-n-belul-elsokent-tagadja-meg-az-orosz-gazt/>.
- Jain, Rajul ir Lawrence H. Winner. „Country Reputation and Performance: The Role of Public Relations and News Media“. *Place Branding and Public Diplomacy* 9:2 (2013): 109–123.
- Kassai, Zsigmond. „Amint lehet, leválasztanak a balti régió áramellátását Oroszországról“. 24, 2023 m. gegužės 12 d. <https://24.hu/kulfold/2023/05/12/amint-lehet-levalasztanak-a-balti-regio-aramellatasat-oroszorszagrol/>.
- Kassai, Zsigmond. „Novák Katalin: „Alapvető érdekünk, hogy tovább erősítsük a NATO keleti szárnyát““. 24, 2023 m. vasario 22 d. <https://24.hu/belfold/2023/02/22/novak-hatali-varso-bukaresti-kilencek-nato-orosz-ukra-haboru/>.
- Kassai, Zsigmond. „Fegyvereket ajánlottak fel Ukrainának a balti államok“. 24, 2022 m. sausio 21 d. <https://24.hu/kulfold/2022/01/21/legvedelmi-fegyverek-ukrajna-balti-allamok-oroszorszag/>.
- Kaufmann, Balázs. „A litván külügyminiszter teletankolta a szóviccponatot“. 444, 2023 m. sausio 25 d. <https://444.hu/2023/01/25/a-litvan-kulugyminiszter-teletankolta-a-szoviccponatot>.

- Kiss, Imola. „Észtország HIMARS-rakétavetőket szerez be, hogy növelje az ország védelmét“. *444*, 2022 m. gruodžio 3 d. <https://444.hu/2022/12/03/esztorszag-himars-raketaveteket-szerez-be-hogy-novelje-az-oroszag-vedelmet>.
- Kiss, Imola. „Lettországban betiltották az orosz gáz importját“. *444*, 2022 m. liepos 14 d. <https://444.hu/2022/07/14/lettorszagban-betiltottak-az-orosz-gaz-importjat>.
- Klicasz Szpirosz Sztotirisz. „Öröletes teljesítmény, 38 éve fennálló világrekord dőlt meg“. *Index*, 2024 m. balandžio 15 d. <https://index.hu/sport/atletika/2024/04/15/mykolas-alekna-diszkoszvetes-vilagesucs-litvania/>.
- Klicasz, Szpirosz Sztotirisz. „Litvánia és Lettország csaphat össze a világ bajnokság ötödik helyéért“. *Index*, 2023 m. rugsėjo 7 d. <https://index.hu/sport/kosarlabda/2023/09/07/ferfi-kosarlabda-vilagbajnoksag-helyosztol-litvania-lettorszag-szlovenia-olaszorszag/>.
- Kovács, Ferenc. „A balti államok rettegnek a NATO önelégültségétől“. *Index*, 2023 m. liepos 11 d. <https://index.hu/kulfold/2023/07/11/haboru-orosz-ukrainkonfliktus-nato-balti-allamok-lettorszag-litvania-esztorszag/>.
- Kovács, Ildikó, Gábor Polyák ir Ágnes Urbán. *Media Landscape after a Long Storm. The Hungarian media politics since 2010*. Mérték media monitor, 2021.
- Központi Statisztikai Hivatal. „Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint, január 1“. 2024. <https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html>.
- Lietuvos Respublikos karinė strategija. 2016. <https://kam.lt/wp-content/uploads/2022/03/karine-strategija-LT-2016.pdf>.
- Lietuvos Respublikos Seimas. „Dėl nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“. 2021. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.167925/asr>.
- Lim, Young Joon. „Conceptual Models of Media Diplomacy: For the Resolution of International Communication Conflict“. *Outlook on Communication*, no. 7:1 (2017): 11–21.
- Matthes, Jörg. 2009. „What’s in a Frame? A Content Analysis of Media Framing Studies in the World’s Leading Communication Journals, 1990–2005“. *Journalism & Mass Communication*, no. 86:2 (2009): 349–367.
- McCombs, Maxwell E. ir Donald L. Shaw. „The Agenda-Setting Function of Mass Media“. *The Public Opinion Quarterly*, 36:2 (1972): 176–187.
- Mészáros, Juli. „Litvánia javaslata szerint az EU hét szakaszban vezessen be szankciókat a Rosztom ellen“. *444*, 2023 m. balandžio 18 d. <https://444.hu/2023/04/18/litvania-javaslataszerint-az-eu-het-szakaszban-vezessen-be-szankciokat-a-rosztom-ellen>.
- Mészáros, Juli. „Novák Katalin tanácsadója Kijevben vett részt egy találkozón“. *444*, 2022 m. rugpjūčio 23 d. <https://444.hu/2022/08/23/novak-katalin-tanacsadoja-kijevben-vett-reszt-egy-talalkozon>.
- Molnár, Szabina. „Kemény vádakat vágott Orbán Viktor fejéhez az Európai Néppárt“. *Index*, 2023 m. gruodžio 18 d. <https://index.hu/kulfold/2023/12/18/orban-viktor->

miniszterelnok-magyarorszag-oroszorszag-vlagyimir-putyin-europai-neppart-litvania/.

- MTI. „Volodimir Zelenskij ukrán elnökkel tárgyalt Sulyok Tamás“. *Portfolio*, 2024 m. balandžio 11 d. <https://www.portfolio.hu/global/20240411/volodimir-zelenskij-ukran-elnoekkel-targyalt-sulyok-tamas-680085>.
- MTI. „Magyarország fontos területen lépett szövetségre a régió nyolc államával“. *Portfolio*, 2024 m. vasario 1 d. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240201/magyarorszag-fontos-teruleten-lepett-szovetsegre-a-regio-nyolc-allamaval-666719>.
- MTI. „Itt a bejelentés: katonai együttműködésre készül Lengyelország és Litvánia“. *Portfolio*, 2024 m. sausio 21 d. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240121/itt-a-bejelentenes-katonai-egyuttmukodesre-keszul-lengyelorszag-es-litvania-664239>.
- MTI. „Különleges erőket küld a szomszédjába Lengyelország“. *Portfolio*, 2023 m. birželio 29 d. <https://www.portfolio.hu/global/20230629/kulonleges-eroket-kuld-a-szomszedjaba-lengyelorszag-625157>.
- MTI. „Megállapodást írt alá Kijevben a litván és lengyel miniszterelnök“. *Portfolio*, 2022 m. lapkričio 26 d. <https://www.portfolio.hu/global/20221126/megallapodast-irt-ala-kijevben-a-litvan-es-lengyel-miniszterelnok-581486>.
- MTI. „Bírált a NATO-t a német védelmi miniszter“. *Portfolio*, 2022 m. spalio 8 d. <https://www.portfolio.hu/global/20221008/biralta-a-nato-t-a-nemet-vedelmi-miniszter-571767>.
- MTI. „Nyolc európai állam fogott össze Putyin miatt - Közösén lépnek a Kreml „fegyvere“ és a klímaváság ellen“. *Portfolio*, 2022 m. rugpjūčio 31 d. <https://www.portfolio.hu/global/20220831/nyolc-europai-allam-fogott-ossze-putyin-miatt-kozosen-lepnek-a-kreml-fegyvere-es-a-klimavalsag-ellen-564089>.
- MTI. „Dramai kijelentést tett a litván külügyminiszter“. *Portfolio*, 2022 m. kovo 7 d. <https://www.portfolio.hu/global/20220307/dramai-kijelentest-tett-a-litvan-kulugyminiszter-531575>.
- MTI. „A litvánok az amerikai katonák állandó jelenlétét kérik“. *Portfolio*, 2022 m. vasario 9 d. <https://www.portfolio.hu/global/20220209/a-litvanok-az-amerikai-katonak-allando-jelenletet-kerik-525865>.
- Nagy, Bálint. „Újabb két Belarusszal közös határátkelőjét zárja le Litvánia“. *Telex*, 2023 m. rugpjūčio 28 d. <https://telex.hu/kulfold/2023/08/28/ujabb-ket-belarusszal-kozos-hataratkelojet-zarja-le-litvania>.
- NATO. „NATO’s military presence in the east of the Alliance“. *NATO*, 2024 m. liepos 8 d. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm.
- Nemeth, Robert. Media Capture Monitorig Report: Hungary. Measuring Compliance with the European Media Freedom Act. The International Press Institute, 2024.
- Papp, Atilla. „Váratlanul Litvániába utazott Zelenskij“. 24, 2024 m. sausio 10 d. <https://24.hu/otthon/2024/01/10/orosz-ukran-haboru-elo-percrol-percre-2024-december-10/#varatlanul-litvaniaba-utazott-zelenskij>.

- Papp, Atilla. „Ezt jelenti a NATO 4. cikke, melyet a balti államok és Lengyelország forszíroz“. 24, 2022 m. vasario 24 d. <https://24.hu/kulfold/2022/02/24/ezt-jelen-ti-a-nato-4-cikke-melyet-a-balti-allamok-es-lengyelorszag-forsziroz/>.
- Polyák, Gábor, Ágnes Urbán ir Petra Szávai. „Information Patterns and News Bubbles in Hungary“. *Media and Communication*, 10:3 (2022): 133–145.
- Polyák, Gábor. „The Hungarian Media System. Stopping Short or Re-Transformation?“. *Südeseuropa*, 63:2 (2015): 272–318.
- Popping, Roelof ir Carl W. Roberts. „Political Rhetoric in the Hungarian Press during the Communist Regime“. *Journalism: Theory, Practice and Criticism*, 21:10 (2020): 1502–1521.
- Portfolio. „Bekeményít a NATO: történelmi erődemonstráció indul Oroszország holdudvarában“. *Portfolio*, 2024 m. birzelio 6 d. <https://www.portfolio.hu/global/20240606/bekemenyit-a-nato-tortenelmi-erodemonstracio-indul-oroszorszag-holdudvaraban-690675>.
- Portfolio. „A NATO gyenge pontjánál indított gigantikus hadgyakorlatot Putyin legnagyobb szövetségese“. *Portfolio*, 2023 m. rugpjücio 8 d. <https://www.portfolio.hu/global/20230808/a-nato-gyenge-pontjanal-inditott-gigantikus-hadgyakorlatot-putyin-legnagyobb-szovetsegese-632327>.
- Portfolio. „Versenybe szállt egymással a 3 legjobb nyugati tank - A Leopard 2-es került ki győztesen“. *Portfolio*, 2023 m. liepos 28 d. <https://www.portfolio.hu/global/20230728/versenybe-szallt-egymással-a-3-legjobb-nyugati-tank-a-leopard-2-es-kerult-ki-gyoztesen-630455>.
- Portfolio. „Érik az újabb egyházszakadás: a litvániai ortodoxok sem kérnek Kirill pátriárkából“. *Portfolio*, 2023 m. kovo 21 d. <https://www.portfolio.hu/global/20230321/erik-az-ujabb-egyhaszakadas-a-litvaniai-ortodoxok-sem-kernek-kirill-patriarkabol-604202>.
- Portfolio. „Videó: új, lenyűgöző kinézetű fegyverrel szedik le a rettegett orosz drónokat“. *Portfolio*, 2022 m. lapkričio 18 d. <https://www.portfolio.hu/global/20221118/video-uj-lenyugozo-kinezetu-fegyverrel-szedik-le-a-rettegett-orosz-dronokat-579864>.
- Portfolio. „Magyar honvédek is felvonultak a francia nemzeti ünnepen Párizsban“. *Portfolio*, 2022 m. liepos 14 d. <https://www.portfolio.hu/global/20220714/magyar-honvedek-is-felvonultak-a-francia-nemzeti-unnepen-parizsban-556305>.
- Portfolio. „Közösségi finanszírozással vett Bayraktar drónt kapott Ukrajna“. *Portfolio*, 2022 m. liepos 6 d. <https://www.portfolio.hu/global/20220706/kozossegi-finanszirozassal-vett-bayraktar-dront-kapott-ukrajna-554717>.
- Radakovic, Mijat. „A visszavágón is kiütötte ellenfelét, kijutott a világbajnokságra a magyar férfikézilabda-válogatott“. *Index*, 2024 m. gegužes 12 d. <https://index.hu/sport/kezilabda/2024/05/12/ferfi-kezilabda-vilagbajnoki-selejtezo-magyarorszag-litvania-visszavago/>.

- Rényi, Pál Dániel. „Kilenc közép-európai tagállam máris támogatja Ukrajna NATO-tagságát“. 444, 2022 m. spalio 2 d. <https://444.hu/2022/10/02/kilenc-kozep-europai-tagallam-maris-tamogatja-ukrajna-nato-tagsagat>.
- Rinkevičius, Šarūnas. „An Increasing Cooperation between Vilnius and Bucharest: The Reflection of Lithuania in Romanian Media“. *Lithuanian Annual Strategic Review*, 22:1 (2024): 141–173.
- Scheufele, Dietram A. ir David Tewksbury. „Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models“. *Journal of Communication*, 57 (2007): 9–20.
- Simon, Adam ir Michael Xenos. „Media Framing and Effective Public Deliberation“. *Political Communication* 17 (2000): 363–376.
- Szabó, Gyula. „Újabb európai ország kezdett el felkészülni a legrosszabb háborús forgatókönyvre“. *Index*, 2023 m. gegužės 21 d. <https://index.hu/gazdasag/2023/05/31/haboru-orosz-ukran-konfliktus-litvania-nemetsorzag-hadsereg/>.
- Szegő, Iván Miklós. „Atomcsapással is fenyegetik Párizst az oroszok, ha Macron katonákat küld az ukrán frontra“. 24, 2024 m. kovo 23 d. <https://24.hu/kulfold/2024/03/23/atomcsapással-is-fenyegetik-parizst-az-oroszok-ha-macron-katonakat-kuld-az-ukran-frontra/>.
- Takács, Lili. „Tíz NATO-tagállamban van kötelező sorkatonai szolgálat, nálunk államtitkárok vonulnak be tartalékosnak“. 444, 2024 m. balandžio 29 d. <https://444.hu/2024/04/29/tiz-nato-tagallamban-van-kotelezo-sorkatonai-szolgalat-nalunk-allamtitkarok-vonulnak-be-tartalekosnak>.
- Tar, Gábor. „A Baltikum Hongkongja helyett Európa egyik legmilitarizáltabb térsége határolja a NATO Achilles-sarkát“. *Portfolio*, 2022 m. kovo 13 d. <https://www.portfolio.hu/global/20220313/a-baltikum-hongkongja-helyett-europa-egyik-legmilitarizaltabb-tersege-hatarolja-a-nato-achilles-sarkat-533037>.
- Tóth, Gergely. „Litvánia nemzetközi blokádtörő flottát állítana fel az ukrán gabo-naexport megmentésére“. *Telex*, 2022 m. gegužės 23 d. <https://telex.hu/kulfold/2022/05/23/litvania-nemzetkozi-blokadtoro-flottat-allitana-fel-az-ukran-gabonaexport-megmentesere>.
- Varga, Csenge. „Litvánia Franciaországtól vásárol ágyúkat“. *Index*, 2022 m. birželio 14 d. <https://index.hu/kulfold/2022/06/14/haboru-orosz-ukran-konfliktus-oroszorszag-ukrajna-volodimir-zelenskij-vlagyimir-putyin-percrol-percre-kedd/litvania-franciaorszagtol-vasarol-agyukat/>.
- Vaskor, Máté. „Litvániába utazik Zelenskij“. 24, 2024 m. balandžio 11 d. <https://24.hu/kulfold/2024/04/11/litvaniaba-utazik-zelenskij/>.
- Vaskor, Máté. „Berlinbe ment a hadgyakorlatról Orbán Viktor“. 24, 2023 m. lapkričio 13 d. <https://24.hu/kulfold/2023/11/13/orban-viktor-utazas-berlin-nemetsorzag/>.
- Vaskor, Máté. „Az észt miniszerelnök és a litván elnök is kifejtette a véleményét az Orbán-Putyin találkozóról“. 24, 2023 m. spalio 26 d. <https://24.hu/kul>

- fold/2023/10/26/orban-viktor-vlagyimir-putyin-eu-csucs-eszt-miniszterelnok-litvan-elnok/.
24. „A német Rheinmetall történetének legnagyobb megrendelését kapta tűzérési löszerekből a Bundeswehrtől“. 24, 2024 m. birželio 20 d. <https://24.hu/kulfold/2024/06/20/a-nemet-rheinmetall-tortenetenek-legnagyobb-megrendele-set-kapta-tuzersegi-loszerekbol-a-bundeswehrtol/>.
24. „Landsbergis: Megoldást kell találni a magyar problémára“. 24, 2024 m. gegužės 27 d. <https://24.hu/kulfold/2024/05/27/landsbergis-megoldast-kell-talalni-a-magyar-problemara/>.
24. „Késely Ajna óriásit úszott, Eb-bronzot ért az országos csúcs“. 24, 2023 m. gruodžio 8 d. <https://24.hu/sport/2023/12/08/rovidpalyas-uszo-eb-kesely-ajna-marton-richard/>.
24. „Négyezer német katonát vezényelnének Litvániába“. 24, 2023 m. rugsėjo 27 d. <https://24.hu/kulfold/2023/09/27/negyezer-nemet-katonat-vezenyelnenek-litvaniaba/>.
24. „Magyarország is részt vesz a párizsi Bastille-napi felvonuláson“. 24, 2022 m. liepos 14 d. <https://24.hu/kulfold/2022/07/14/magyarorszag-is-reszt-vesz-a-parizi-bastille-napi-felvonulason/>.
24. „Borogyankába látogatott a litván miniszterelnök“. 24, 2022 m. balandžio 11 d. <https://24.hu/kulfold/2022/04/11/borogyankaba-latogatott-a-litvan-miniszterelnok/>.
24. „Zelenskij a balti államok parlamentjeinek házelnökeit fogadta Kijevben“. 24, 2022 m. kovo 24 d. <https://24.hu/kulfold/2022/03/24/zelenskij-a-balti-allamok-parlamentjeinek-hazelnokeit-fogadta-kijevben/>.